

COMARCH

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU

COMARCH S.A.

Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

W I PÓŁROCZU 2013 ROKU

Kraków, 30 sierpnia 2013

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE O FIRMIE	3
1.1. Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe	3
1.2. Struktura organizacyjna i charakterystyka spółek Grupy	4
1.3. Akcjonariat, znaczne pakiety akcji	10
2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	12
2.1. Pozycja Grupy na rynku IT oraz informacja o rynkach zbytu i o źródłach zaopatrzenia	12
2.2. Struktura sprzedaży	12
2.3. Najważniejsze kontrakty podpisane w I półroczu 2013 roku i po dacie bilansu	14
2.4. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania a także ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków	14
2.5. Działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej	16
3. SYTUACJA FINANSOWA GRUPY COMARCH W I PÓŁROCZU 2013 ROKU	18
3.1. Analiza finansowa Grupy	18
3.2. Objaśnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok	23
3.3. Opis czynników i zdarzeń o nietypowym charakterze mających znaczący wpływ na działalność emitenta i osiągnięte zyski oraz ich ocena	23
3.4. Opis struktury głównych lokat kapitałowych lub głównych inwestycji kapitałowych dokonanych w ramach grupy kapitałowej emitenta w danym roku obrotowym	24
3.5. Transakcje zawarte przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe	24
3.6. Kredyty, pożyczki, poręczenia, gwarancje i istotne pozycje pozabilansowe	24
3.7. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej	30
4. PERSPEKTYWY ROZWOJU	31
4.1. Czynniki istotne dla rozwoju Grupy Kapitałowej	31
4.2. Pozostałe istotne czynniki, w tym ryzyka i zagrożenia	32
4.3. Perspektywy rozwoju działalności Grupy oraz przewidywana sytuacja finansowa Grupy w 2013 roku	32
4.4. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju grupy kapitałowej emitenta	33
4.5. Osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju	33
5. COMARCH NA GIELDZIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	35
5.1. Uchwały Rady Nadzorczej i WZA Spółki dominującej	35
5.2. Operacje na akcjach Comarch S.A.	37
5.3. Operacje na akcjach, udziałach spółek zależnych i stowarzyszonych Comarch S.A.	39
5.4. Pozostałe informacje związane z obrotem giełdowym	39

1. INFORMACJE O FIRMIE

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiąganych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

1.1. Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe

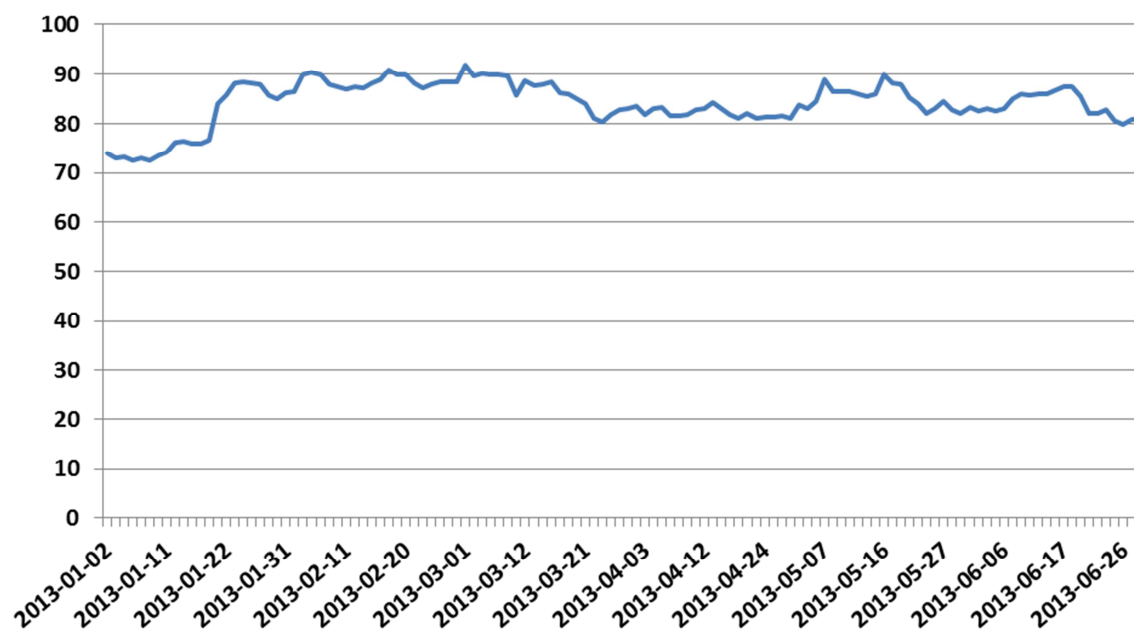
1.1.1. Skonsolidowane dane finansowe

	I półrocze 2013	I półrocze 2012	I półrocze 2011	I półrocze 2010
Przychody ze sprzedaży	391 701	354 881	299 388	320 065
Zysk (strata) operacyjny	2 928	4 386	(24 922)	(5 449)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	(34)	10 867	(22 229)	(3 814)
Zysk (strata) netto przypadający na akcjonariuszy Spółki	2 397	12 268	(20 050)	5 233
Zysk (strata) na akcję	0,30	1,52	(2,67)	0,65
Aktywa	1 100 655	963 902	901 519	888 522
Wartość księgowa	615 639	604 200	558 828	552 949

Przychody ze sprzedaży w I półroczu 2013 roku osiągnęły wartość 391,7 mln zł, co stanowi wzrost w stosunku do I półrocza 2012 roku o 36,8 mln zł, tj. 10,4%. W pierwszym półroczu 2013 roku wynik operacyjny wyniósł 2,9 mln zł, wynik netto przypadający na akcjonariuszy Spółki wyniósł 2,4 mln zł. Na dzień 30 czerwca 2013 roku Comarch S.A. zatrudniała 3 141 osób, co stanowi wzrost o 2,6% wobec stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku. Grupa Comarch zatrudniała 3 921 osób (z wyłączeniem pracowników MKS Cracovia SSA, spółki sportowej prowadzącej działalność odmienną od pozostałych spółek Grupy Comarch), tj. o 162 osoby więcej niż na koniec 2012 roku (wzrost o 4,3%). W I półroczu 2013 roku wartość aktywów Grupy Comarch odnotowała spadek o 46,1 mln zł, (4,0%) w stosunku do końca 2012 roku. Wartość księgowa (kapitał własny) Grupy Comarch spadła w tym czasie o 9,3 mln zł, tj. o 1,5% głównie w wyniku wypłaty dywidendy za rok 2012.

Portfel zamówień na rok bieżący (z wyłączeniem Grupy Comarch SuB)	Stan na 30 sierpnia 2013 r.	Stan na 31 sierpnia 2012 r.	zmiana
Przychody zakontraktowane na rok bieżący	724 755	564 427	28,4%
w tym kontrakty zagraniczne	292 660	223 352	31,0%
udział kontraktów zagranicznych	40,4%	39,6%	
w tym usługi i software własne	614 663	507 068	21,2%
udział usług i software własnych	84,8%	89,8%	

Portfel zamówień na rok bieżący wyniósł na koniec sierpnia 2013 roku 724,8 mln zł i był wyższy o 28,4% niż w ubiegłym roku. Udział kontraktów zagranicznych w portfelu wzrósł z 39,6% do 40,4% osiągając wartość 292,7 mln zł. Portfel zamówień na produkty i usługi własne Comarch wzrósł o 21,2%, jednak ich udział w portfelu spadł z 89,8% do 84,8%. W rezultacie zarówno wartość jak i struktura zakontraktowanych na rok bieżący przychodów potwierdzają bardzo dobrą sytuację finansową Grupy Comarch, a także odzwierciedlają skuteczność realizowanej przez Grupę strategii ekspansji zagranicznej oraz oparcia rozwoju na własnych produktach.

1.1.2. Kurs giełdowy akcji Spółki dominującej (w zł) – Comarch S.A.**H1 2013**

	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs najniższy
Okres	2013		2012	
I kwartał	92,00	72,40	69,50	53,90
II kwartał	90,00	79,72	65,40	56,45

Dnia 30 czerwca 2013 r. kurs zamknięcia akcji Comarch S.A. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie osiągnął wartość 80,9 zł w porównaniu do 63,8 zł z dnia 30 czerwca 2012 r. i 73,5 zł z 31 grudnia 2012 roku.

1.2. Struktura organizacyjna i charakterystyka spółek Grupy**1.2.1. Struktura organizacyjna**

W dniu 30 czerwca 2013 r. w skład Grupy Comarch wchodziły następujące podmioty (w nawiasach udział głosów przypadający na Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej):

- Comarch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie w Polsce,
- Comarch AG z siedzibą w Dreźnie w Niemczech (100%),
  - Comarch Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium w Niemczech (100% zależna od Comarch AG*),
    - Comarch Solutions GmbH z siedzibą w Innsbruck w Austrii (100% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
    - SoftM France S.à r.l. z siedzibą w Oberhausbergen we Francji (100% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
- Comarch SAS z siedzibą w Lezennes we Francji (100%),
  - Comarch R&D S.à r.l. z siedzibą w Montbonnot-Saint-Martin we Francji (70% zależna od Comarch SAS, 30% zależna od Comarch S.A.),
- Comarch Luxembourg S.à r.l. z siedzibą w Luksemburgu w Luksemburgu (100%)
- Comarch, Inc. z siedzibą w Rosemont w Stanach Zjednoczonych Ameryki (100%),
  - Comarch Panama, Inc. z siedzibą w Panamie w Panamie (100% zależna od Comarch, Inc.),
- Comarch Canada, Corp. z siedzibą w New Brunswick w Kanadzie (100%),
- Comarch Middle East FZ-LLC z siedzibą w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (100%),

- Comarch LLC z siedzibą w Kijowie na Ukrainie (100%),
- OOO Comarch z siedzibą w Moskwie w Rosji (100%),
- Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. z siedzibą w Szanghaju w Chinach (100%),
- Comarch Vietnam Company Limited (Comarch Co., Ltd.) z siedzibą w Ho Chi Minh City w Wietnamie (100%),
- Comarch Oy z siedzibą w Espoo w Finlandii (100%),
- Comarch UK Ltd. z siedzibą w Londynie w Wielkiej Brytanii (100%),
- Comarch Chile SpA w Santiago w Chile (100%),
- Comarch s.r.o. z siedzibą w Bratysławie na Słowacji (100%),
- SouthForge Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- CA Consulting S.A. z siedzibą w Warszawie w Polsce (100%),
- Comarch Management Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Krakowie w Polsce („CCF FIZ”) (Comarch S.A. posiada 100% wyemitowanych certyfikatów inwestycyjnych),
  - Comarch Management Sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (50,06% głosów przypada na CCF FIZ; 49,94% głosów przypada na Comarch S.A.; z akcji nabytych przez Comarch Management Sp. z o.o. SK-A celem umorzenia spółka nie wykonuje prawa głosu),
  - Bonus Management Sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Bonus Development Sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - iMed24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Comarch Polska S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - iReward24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Infrastruktura24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - iComarch24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00% głosów przypada na CCF FIZ),
    - ESAProjekt Sp. z o.o. z siedzibą w Chorzowie w Polsce (100% głosów przypada na CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A),
    - Comarch Swiss AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii (100% głosów przypada na CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A),
    - CAMS AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii (51% głosów przypada na CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A),
- Opso Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- MKS Cracovia SSA z siedzibą w Krakowie w Polsce (62,16%).

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

Na dzień 30 czerwca 2013 r. jednostką stowarzyszoną z jednostką dominującą jest:

- poprzez Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty: SolInteractive S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (30,72% głosów przypada na CCF FIZ).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

1.2.2. Struktura działania Grupy Comarch

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca:

- jednostka dominująca Comarch S.A. pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je,

- spółki Comarch AG, Comarch S.A.S., Comarch R&D S.à r.l., Comarch Luxembourg S.à r.l., Comarch Inc., Comarch Panama Inc., Comarch Canada, Corp., Comarch Middle East FZ-LLC, Comarch LLC, OOO Comarch, Comarch Oy, Comarch UK Ltd. oraz Comarch Chile SpA pozyskują kontrakty informatyczne na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części,
- spółki SouthForge Sp. z o.o. i Comarch Polska S.A. pozyskują kontrakty informatyczne na rynku krajowym i zagranicznym i realizują je w całości lub w części,
- CA Consulting S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na dostarczaniu łącz teleinformatycznych na potrzeby krajowych spółek Grupy, a także na świadczeniu usług informatycznych i consultingowych na rzecz Comarch S.A. oraz klientów spoza Grupy Comarch,
- Spółka Comarch Software und Beratung AG jest znaczącym na rynku niemieckim producentem oprogramowania ERP oraz integratorem systemów informatycznych. Comarch Solutions GmbH prowadzi działalność o profilu identycznym z profilem działalności spółki Comarch Software und Beratung AG,
- Comarch Swiss AG zajmuje się sprzedażą i wdrażaniem rozwiązań informatycznych Comarch (zwłaszcza w obszarach ERP i ECM) na rynku szwajcarskim,
- ESAProjekt Sp. z o.o. jest jednym z czołowych polskich producentów i dostawców kompleksowych rozwiązań informatycznych dla sektora zdrowia,
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty prowadzi działalność inwestycyjną (poprzez swoje spółki zależne) w zakresie nowych technologii i usług, a także działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym,
- Comarch Management Sp. z o.o., Comarch Management Sp. z o.o. SK-A, CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A, CAMS AG, Bonus Management Sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A prowadzą działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym oraz związaną z informatyką,
- przedmiotem działalności Bonus Development Sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A jest działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości,
- iMed24 S.A. wytwarza i sprzedaje oprogramowanie związane z medycyną oraz świadczy usługi medyczne i diagnostyczne,
- iReward24 S.A. prowadzi działalność polegającą na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania lojalnościowego dla odbiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw
- Infrastruktura24 S.A. prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych,
- iComarch24 S.A. prowadzi projekty informatyczne z zakresu e-księgowości oraz handlu elektronicznego, świadczy również usługi księgowe dla krajowych podmiotów zależnych z Grupy Comarch,
- MKS Cracovia SSA jest sportową spółką akcyjną,
- Opso Sp. z o.o. prowadzi działalność gastronomiczną,
- Comarch Co. Ltd (Wietnam) jest w trakcie procesu likwidacyjnego. Spółka SoftM France S.à r.l. jest w trakcie postępowania upadłościowego. Spółki Comarch s.r.o. i Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. nie prowadzą obecnie działalności operacyjnej.

1.2.3. Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w I półroczu 2013

W dniu 21 stycznia 2013 r. została zarejestrowana CAMS AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii. 51% udziałów należy do CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A, pozostałe udziały są w posiadaniu osób fizycznych. Kapitał zakładowy spółki wynosi 100 tys. CHF, został opłacony w całości w pierwszym półroczu 2013 r.

W dniu 25 stycznia 2013 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A podjęło w dniu 25 czerwca 2013 r. uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki do kwoty 1 542 700,00 PLN poprzez emisję 19 700 akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN każda.

W dniach 8-11 lutego 2013 r. CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A dokonała zapłaty drugiej części wynagrodzenia w wysokości 300 000 CHF za nabyte w 2012 r. akcje A-MEA Informatik AG.

W dniu 12 lutego 2013 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zostało zarejestrowane

podwyższenie kapitału zakładowego spółki iMed24 S.A. z kwoty 1 600 000,00 PLN do kwoty 1 750 000,00 PLN.

W dniu 29 maja 2013 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki iMed24 S.A. z kwoty 1 750 000,00 PLN do kwoty 2 050 000,00 PLN.

W dniu 20 lutego 2013 r. Comarch S.A. podpisała umowę objęcia akcji serii F w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA. MKS Cracovia SSA złożyła Comarch S.A. ofertę objęcia akcji serii F w łącznej liczbie 11 400 sztuk o wartości nominalnej 100 zł. MKS Cracovia SSA zaoferowała Comarch S.A. objęcie akcji serii F po cenie emisyjnej wynoszącej łącznie 4 695 774 zł tj. za cenę emisyjną wynoszącą 411,91 zł za jedną akcję serii F. Cena emisyjna powyższych akcji serii F została pokryta wkładem pieniężnym w wysokości 4 695 774 zł dokonany przez Comarch S.A. w dniu 20 lutego 2013 r. Po rejestracji podwyższenia kapitału MKS Cracovia SSA (postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 6 marca 2013 roku; raport bieżący nr 6/2013 z dnia 14 marca 2013 r.), Comarch S.A. dysponuje 62,16% głosów na WZA spółki. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 4/2013 z dnia 20 lutego 2013 r.

W dniu 26 marca 2013 r. zostało zarejestrowane połączenie spółek A-MEA Informatik AG i Comarch Swiss AG oraz przeniesienie siedziby nowej spółki Comarch Swiss AG do Luzern w Szwajcarii. Kapitał zakładowy spółki wynosi 300 tys. CHF, został opłacony w całości w pierwszym półroczu 2013 r.

W dniu 26 marca 2013 r. została zawarta pomiędzy CCF FIZ a Comarch Management Sp. z o.o. SK-A umowa sprzedaży 14 746 akcji w celu umorzenia w cenie 237,35 zł za akcję. Łączna cena sprzedaży w kwocie 3 499 963,10 zł została uregulowana. W dniu 28 maja 2013 r. została zawarta umowa nabycia akcji własnych celem umorzenia pomiędzy CCF FIZ i Comarch Management Sp. z o.o. SK-A. Comarch Management Sp. z o.o. SK-A nabyła na podstawie tej umowy 16 852 akcje za łączną cenę 3 999 822,20 zł, która została uregulowana w dniu 10 czerwca 2013 r. Po powyższej transakcji CCF FIZ dysponuje 50,06% głosów a Comarch SA 49,94% głosów na wza spółki. Prawa głosu z akcji nabytych w celu umorzenia nie są wykonywane.

W dniu 9 kwietnia 2013 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego Comarch AG do kwoty 15 mln EUR.

W dniu 15 kwietnia 2013 roku jedyny akcjonariusz Comarch SAS działający w ramach kompetencji Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy podjął decyzję o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki z kwoty 1 800 000 EUR do kwoty 2 800 000 EUR przez emisję 1 000 000 nowych akcji. Podwyższenie kapitału zakładowego spółki zostało dokonane w dniu 22 kwietnia 2013 r. i potwierdzone przez Prezesa spółki Comarch SAS decyzją stwierdzającą dokonanie podwyższenia kapitału spółki.

W dniu 2 maja 2013 r. zarejestrowana została likwidacja spółki UAB Comarch z siedzibą w Wilnie na Litwie.

W dniu 23 maja 2013 r. została zarejestrowana spółka Comarch Chile SpA w Santiago w Chile. Kapitał zakładowy spółki wynosi 24 mln CLP, na dzień bilansowy nie został opłacony.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A podjęło w dniu 25 czerwca 2013 r. uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki do kwoty 91 863,00 PLN poprzez emisję 5 600 akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN każda.

1.2.4. Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu

W dniu 1 lipca 2013 r. NWZ CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego do kwoty 3 114 000 zł.

W dniu 18 lipca 2013 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki iMed24 S.A. z kwoty 2 050 000,00 PLN do kwoty

2 450 000,00 PLN.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki Comarch Management Sp. z o.o. SK-A podjęło w dniu 30 sierpnia 2013 r. uchwały, m.in. w sprawie obniżenia kapitału zakładowego spółki z kwoty 168 868 PLN do kwoty 90 110 PLN oraz o umorzeniu 78 758 akcji własnych posiadanych przez spółkę.

1.2.5. Charakter powiązań

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 6 miesięcy 2013 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział Comarch S.A. w kapitale zakładowym
Comarch S.A.	jednostka dominująca	pełna	
Comarch AG	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Software und Beratung AG	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu Comarch AG *)
Comarch Solutions GmbH	jednostka zależna	pełna	100% zależna od Comarch Software und Beratung AG
SoftM France S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	100% zależna od Comarch Software und Beratung AG
Comarch S.A.S.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch R&D S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	30%, 70% w posiadaniu Comarch SAS
Comarch Luxembourg S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Inc.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Panama Inc.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu Comarch Inc.
Comarch Canada, Corp.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Middle East FZ-LLC	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch LLC	jednostka zależna	pełna	100%
OOO Comarch	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Co., Ltd. (Wietnam)	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Oy	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch UK Ltd.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Chile SpA	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch s.r.o.	jednostka zależna	pełna	100%
SouthForge Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100%
CA Consulting S.A.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Management Sp.	jednostka zależna	pełna	100%

Z o.o.			
Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	jednostka zależna	pełna	100% ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych
Comarch Management Sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	26,71% w posiadaniu CCF FIZ, 26,65% w posiadaniu Comarch S.A., 46,64% akcji nabytych w celu umorzenia przez Comarch Management Sp. z o.o. SK-A
Bonus Management Sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
iMed24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Polska S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
iReward24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Infrastruktura24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
iComarch24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
ESAProjekt Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A
Comarch Swiss AG	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A
CAMS AG	jednostka zależna	pełna	51% w posiadaniu CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A
Opso Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100%
MKS Cracovia SSA	jednostka zależna	pełna	62,16%

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

1.3. Akcjonariat, znaczne pakiety akcji**1.3.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu emitenta na dzień przekazania raportu**

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się 8 051 637 akcji o łącznej wartości nominalnej 8 051 637 zł. Zgodnie z informacją posiadaną przez Comarch S.A., na dzień 30 sierpnia 2013 roku akcjonariuszami posiadającymi co najmniej 5% głosów na WZA Spółki są Janusz Filipiak oraz Elżbieta Filipiak.

Akcyonariusze	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	2 620 010	32,54%	6 192 010	41,16%
Elżbieta Filipiak	846 000	10,51%	4 230 000	28,12%
Inni akcjonariusze	4 585 627	56,95%	4 623 227	30,72%
Razem	8 051 637	100,00%	15 045 237	100,00%

1.3.2. Zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta w okresie od przekazania ostatniego raportu kwartalnego

Podmiot	Stan na 30 sierpnia 2013 r.				Stan na 15 maja 2013 r.			
	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	2 620 010	32,54	6 192 010	41,16	2 620 010	32,54	6 192 010	41,16
Elżbieta Filipiak	846 000	10,51	4 230 000	28,12	846 000	10,51	4 230 000	28,12

1.3.3. Zestawienie stanu posiadania akcji emitenta przez osoby zarządzające i nadzorujące emitenta na dzień przekazania raportu

Akcyonariusze	Funkcja	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	2 620 010	32,54	6 192 010	41,16
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	846 000	10,51	4 230 000	28,12
Piotr Piątosza	Wiceprezes Zarządu	16 845	0,21	16 845	0,11
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	33 000	0,41	70 600	0,47
Piotr Reichert	Wiceprezes Zarządu	6 069	0,08	6 069	0,04
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	28 141	0,35	28 141	0,19
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	6 069	0,08	6 069	0,04
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	6 069	0,08	6 069	0,04

Według wiedzy Spółki spośród członków Rady Nadzorczej jedynie Przewodnicząca Rady Nadzorczej Pani Elżbieta Filipiak jest w posiadaniu akcji Spółki.

1.3.4. Zmiany w stanie posiadania akcji emitenta przez osoby zarządzające i nadzorujące emitenta w okresie od przekazania ostatniego raportu kwartalnego

Podmiot	Stan na 30 sierpnia 2013 r.				Stan na 15 maja 2013 r.			
	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	2 620 010	32,54	6 192 010	41,16	2 620 010	32,54	6 192 010	41,16
Elżbieta Filipiak	846 000	10,51	4 230 000	28,12	846 000	10,51	4 230 000	28,12
Piotr Piątosza	16 845	0,21	16 845	0,11	16 845	0,21	16 845	0,11
Paweł Prokop*	33 000	0,41	70 600	0,47	39 974	0,50	77 574	0,52
Piotr Reichert	6 069	0,08	6 069	0,04	6 069	0,08	6 069	0,04
Zbigniew Rymarczyk	28 141	0,35	28 141	0,19	28 141	0,35	28 141	0,19
Konrad Tarański	6 069	0,08	6 069	0,04	6 069	0,08	6 069	0,04
Marcin Warwas	6 069	0,08	6 069	0,04	6 069	0,08	6 069	0,04

*) W dniu 11 lipca 2013 roku jedna z osób zarządzających Comarch S.A. sprzedała 6 974 akcje zwykłe na okaziciela spółki Comarch S.A. po cenie jednostkowej 84,89 zł za 1 akcję. O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr 18/2013 z dnia 12 lipca 2013 r.

1.3.5. Akcje imienne uprzywilejowane co do głosu Spółki dominującej

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu Comarch S.A. Prezes Zarządu Comarch S.A. Janusz Filipiak posiada 470 000 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A, z których przysługuje 2 350 000 głosów na WZA Spółki oraz 423 000 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B, z których przysługuje 2 115 000 głosów na WZA Spółki. Wiceprezes Zarządu Paweł Prokop posiada 9 400 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A, które uprawniają do 47 000 głosów na WZA Spółki. Przewodnicząca Rady Nadzorczej Comarch S.A. Elżbieta Filipiak posiada 385 400 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A, z których przysługuje 1 927 000 głosów na WZA Spółki oraz 460 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B, z których przysługuje 2 303 000 głosów na WZA Spółki.

Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna. W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu, przy czym nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- zbycie na rzecz zstępnych zbywcy,
- przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania.

Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie Comarch S.A.

Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

2.1. Pozycja Grupy na rynku IT oraz informacja o rynkach zbytu i o źródłach zaopatrzenia

Ze względu na rodzaj oferowanych przez Grupę Comarch systemów informatycznych, główną grupę odbiorców stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa, które na całym świecie są największymi odbiorcami zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Większość produktów Grupy Comarch jest kierowana do zdefiniowanej grupy odbiorców, natomiast usługi informatyczne, ze względu na ich uniwersalny charakter, są oferowane do każdej grupy odbiorców. Oferta Grupy Comarch przeznaczona jest zarówno dla podmiotów z rynku polskiego jak i klientów zagranicznych. Obecnie jednym z głównych celów strategicznych Grupy jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej. Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W I półroczu 2013 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Grupy Comarch. Ze względu na specyfikę branży, w której działa Grupa, jako główne źródła zaopatrzenia należy uznać międzynarodowe koncerny, będące producentami sprzętu komputerowego, aplikacji bazodanowych oraz narzędzi programistycznych, polskie oddziały i przedstawicielstwa tych koncernów oraz polskie firmy dystrybucyjne oraz podwykonawców systemów IT. W I półroczu 2013 roku żaden z kontrahentów nie dostarczył produktów i towarów o wartości przekraczającej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch.

2.2. Struktura sprzedaży

2.2.1. Geograficzna struktura sprzedaży

Geograficzna struktura sprzedaży	6 miesięcy 2013	%	6 miesięcy 2012	%	Zmiana PLN	Zmiana%
Kraj	205 158	52,4%	179 296	50,5%	25 862	14,4%
Eksport	186 543	47,6%	175 585	49,5%	10 958	6,2%
Razem	391 701	100,0%	354 881	100,0%	36 820	10,4%

Przychody ze sprzedaży Grupy Comarch wzrosły w H1 2013 o 36,8 mln zł, tj. o 10,4%. Sprzedaż zagraniczna odnotowała wzrost o 11 mln zł, czyli o 6,2% w porównaniu do pierwszego półrocza 2012 roku, głównie dzięki znacznemu wzrostowi przychodów ze sprzedaży na rynkach amerykańskich. Wzrost wartości sprzedaży krajowej o 25,9 mln zł, tj. 14,4% to głównie efekt większych przychodów ze sprzedaży do klientów z sektora publicznego. Udział sprzedaży eksportowej w sprzedaży ogółem ukształtował się w I półroczu 2013 na poziomie 47,6% wobec 49,5% rok wcześniej.

Rosnące przychody ze sprzedaży eksportowej potwierdzają skuteczność realizacji strategii intensyfikacji sprzedaży zagranicznej własnych produktów Comarch na rynkach zagranicznych. Wartość kontraktów zagranicznych w portfelu zamówień na 2013 rok wynosi 292,7 mln zł (bez uwzględnienia zamówień Grupy Comarch SuB) i jest wyższa o 31% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Geograficzna struktura sprzedaży pozostawała stabilna w okresie I półrocza 2013 roku.

Przychody ze sprzedaży wg segmentów geograficznych (według lokalizacji rynków):

Geograficzna struktura sprzedaży	6 miesięcy 2013	%	6 miesięcy 2012	%	Zmiana PLN	Zmiana%
Polska	205 158	52,4%	179 296	50,5%	25 862	14,4%
DACH	90 227	23,1%	88 659	25,0%	1 568	1,8%
Europa - pozostałe	67 119	17,1%	75 129	21,2%	-8 010	-10,7%
Ameryka	27 861	7,1%	10 809	3,0%	17 052	157,8%
Bliski Wschód	538	0,1%	321	0,1%	217	67,6%
Pozostałe kraje	798	0,2%	667	0,2%	131	19,6%
Razem	391 701	100,0%	354 881	100,0%	36 820	10,4%

2.2.2. Struktura sprzedaży według odbiorców

Struktura sprzedaży wg odbiorców	6 miesięcy 2013	%	6 miesięcy 2012	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Telekomunikacja, Media, IT	97 985	25,0%	106 964	30,1%	-8 979	-8,4%
Finanse i Bankowość	63 364	16,2%	54 050	15,2%	9 314	17,2%
Handel i Usługi	47 211	12,1%	34 417	9,7%	12 794	37,2%
Przemysł & Utilities	45 398	11,6%	30 102	8,5%	15 296	50,8%
Sektor publiczny	50 031	12,8%	35 696	10,1%	14 335	40,2%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - Polska	30 979	7,9%	30 096	8,5%	883	2,9%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - DACH	47 235	12,1%	54 911	15,5%	-7 676	-14,0%
Medycyna	3 662	0,9%	1 055	0,3%	2 607	247,1%
Pozostałe	5 836	1,5%	7 590	2,1%	-1 754	-23,1%
Razem	391 701	100,0%	354 881	100,0%	36 820	10,4%

W pierwszym półroczu 2013 roku Grupa Comarch odnotowała wzrost sprzedaży do klientów z większości sektorów. Przychody ze sprzedaży do instytucji finansowych wzrosły o 9,3 mln zł, tj. o 17,2% i stanowiły 16,2% całości przychodów. Sprzedaż do firm handlowych i usługowych wzrosła o 12,8 mln zł, czyli o 37,2%, jej udział w całości przychodów wzrósł do 12,1%. Znaczny wzrost nastąpił w przypadku sprzedaży do klientów z sektora Przemysł & Utilities: o 15,3 mln zł, tj. o 50,8%. Sektor ten odpowiadał w pierwszym półroczu 2013 roku za 11,6% przychodów Grupy. Sprzedaż do sektora publicznego wzrosła o 14,3 mln zł, tj. o 40,2%, jej udział w całkowitych przychodach wyniósł 12,8%. Dynamiczny wzrost obserwowany był również w przypadku sprzedaży do sektora medycznego – wyniósł on 2,6 mln zł, czyli 247,1%. Segment ten odpowiada jednak nadal za poniżej 1% całkowitych przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch. Sprzedaż do małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce osiągnęła wartość zbliżoną do ubiegłorocznej, natomiast przychody ze sprzedaży do małych i średnich przedsiębiorstw w rejonie DACH spadły o 14%, tj. o 7,7 mln zł, co związane jest ze spadkiem przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch Software und Beratung. Spadły również przychody ze sprzedaży do firm telekomunikacyjnych – o 9 mln zł, tj. o 8,4%. Jest to efekt dość trudnej obecnie sytuacji ekonomicznej firm z tego sektora. Sektor Telekomunikacja pozostaje nadal największym sektorem Comarch i odpowiada za 25% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy. Struktura sprzedaży wg odbiorców wykazuje kwartalną sezonowość związaną z cyklem realizacji kontraktów.

Niezależnie od okresowych wahań koniunktury w poszczególnych sektorach gospodarki, dzięki szerokiemu portfelowi klientów i utrzymywaniu dywersyfikacji źródeł przychodów i różnorodności oferty, Grupa Comarch ma zapewnioną możliwość stabilnego rozwoju działalności.

2.2.3. Struktura sprzedaży wg rodzaju

Struktura sprzedaży wg rodzaju	6 miesięcy 2013	%	6 miesięcy 2012	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Usługi	312 027	79,7%	276 331	77,9%	35 697	12,9%
Software własny	33 338	8,5%	40 649	11,4%	-7 311	-18,0%
Software obcy	28 159	7,2%	14 201	4,0%	13 958	98,3%
Hardware	6 716	1,7%	12 855	3,6%	-6 139	-47,8%
Pozostałe	11 461	2,9%	10 845	3,1%	616	5,7%
Razem	391 701	100,0%	354 881	100,0%	36 820	10,4%

W pierwszym półroczu 2013 roku nastąpił wzrost łącznej sprzedaży usług i oprogramowania własnego o 28,4 mln zł, tj. o 9%. Jest to w głównej mierze wynik wzrostu wartości sprzedaży usług (wzrost o 35,7 mln zł, tj. 12,9%), sprzedaż oprogramowania własnego spadła o 7,3 mln zł, tj. o 18%. Łączny udział usług i oprogramowania własnego w całkowitej sprzedaży wyniósł 88,2%. Łączna sprzedaż oprogramowania obcego i sprzętu komputerowego wzrosła o 7,8 mln zł, tj. o 28,9%, a jej wartość wyniosła 34,9 mln zł, co stanowi 8,9% całkowitej sprzedaży. W okresie I półrocza 2013 roku strukturę sprzedaży wg rodzaju charakteryzował stały wzrost sprzedaży usług; jest to związane z postępującymi zmianami w modelu biznesowym sprzedaży rozwiązań informatycznych.

2.3. Najważniejsze kontrakty podpisane w I półroczu 2013 roku i po dacie bilansu

2.3.1. Umowa objęcia akcji MKS Cracovia SSA

W dniu 20 lutego 2013 r. Comarch S.A. podpisała umowę objęcia akcji serii F w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA. MKS Cracovia SSA złożyła Comarch S.A. ofertę objęcia akcji serii F w łącznej liczbie 11 400 sztuk o wartości nominalnej 100 zł. MKS Cracovia SSA zaoferowała Comarch S.A. objęcie akcji serii F po cenie emisyjnej wynoszącej łącznie 4 695 774 zł tj. za cenę emisyjną wynoszącą 411,91 zł za jedną akcję serii F. Cena emisyjna powyższych akcji serii F została pokryta wkładem pieniężnym w wysokości 4 695 774 zł dokonany przez Comarch S.A. w dniu 20 lutego 2013 r. Po rejestracji podwyższenia kapitału MKS Cracovia SSA, Comarch S.A. będzie dysponować 62,16% głosów na WZA spółki. O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr 4/2013.

2.3.2. Umowa o kredyt inwestycyjny

W dniu 16 maja 2013 r. Zarząd Comarch S.A. poinformował, że w dniu 15 maja 2013 roku Comarch AG, spółka zależna Comarch S.A. podpisała umowę o kredyt inwestycyjny z bankiem BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie oraz refinansowanie 80% wartości netto inwestycji polegającej na budowie siedziby oraz data center dla Comarch AG w Dreźnie. Wysokość kredytu wynosi 6 mln euro. Okres kredytowania: do 15 maja 2018 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Uruchomienie kredytu nastąpiło w dniu 25 lipca 2013 r. Zabezpieczeniem kredytu są poręczenie cywilne Comarch S.A. do kwoty 9 mln euro wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji, dług gruntowy (z niem. *Grundschuld*) w wysokości 6 mln euro wraz z odsetkami długu gruntowego w wysokości 16% oraz przelew praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości w kwocie nie niższej niż 6 mln euro. O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr 9/2013 z dnia 16 maja 2013 r.

2.4. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania a także ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków

Grupa Comarch nie ogranicza obszaru swojego działania jedynie do terytorium Polski. Dysponując produktami konkurencyjnymi międzynarodowo, Grupa konsekwentnie zwiększa wartość sprzedaży zagranicznej koncentrując się szczególnie na rynku Europy zachodniej. Sprzedaż jest realizowana zarówno bezpośrednio do klienta końcowego (bądź to przez Comarch S.A. lub inną spółkę Grupy Comarch) lub przez firmy partnerskie.

W najbliższych latach w ramach Grupy Comarch będą kontynuowane projekty inwestycyjne, które pozwolą na dalszą ekspansję firmy w nowych obszarach działalności i na nowych rynkach. Będą one finansowane m.in. ze środków pieniężnych posiadanych przez spółki Grupy Comarch, jak również z wykorzystaniem kredytów bankowych.

2.4.1. Inwestycje kapitałowe

W dniu 21 stycznia 2013 r. została zarejestrowana CAMS AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii. 51% udziałów należy do CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A, pozostałe udziały są w posiadaniu osób fizycznych. Kapitał zakładowy spółki wynosi 100 tys. CHF, został opłacony w całości w pierwszym półroczu 2013 r.

W dniu 25 stycznia 2013 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A podjęło w dniu 25 czerwca 2013 r. uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki do kwoty 1 542 700,00 PLN poprzez emisję 19 700 akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN każda.

W dniach 8-11 lutego 2013 r. CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A dokonała zapłaty drugiej części wynagrodzenia w wysokości 300 000 CHF za nabyte w 2012 r. akcje A-MEA Informatik AG.

W dniu 12 lutego 2013 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki iMed24 S.A. z kwoty 1 600 000,00 PLN do kwoty 1 750 000,00 PLN.

W dniu 29 maja 2013 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki iMed24 S.A. z kwoty 1 750 000,00 PLN do kwoty 2 050 000,00 PLN.

W dniu 20 lutego 2013 r. Comarch S.A. podpisała umowę objęcia akcji serii F w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA. MKS Cracovia SSA złożyła Comarch S.A. ofertę objęcia akcji serii F w łącznej liczbie 11 400 sztuk o wartości nominalnej 100 zł. MKS Cracovia SSA zaoferowała Comarch S.A. objęcie akcji serii F po cenie emisyjnej wynoszącej łącznie 4 695 774 zł tj. za cenę emisyjną wynoszącą 411,91 zł za jedną akcję serii F. Cena emisyjna powyższych akcji serii F została pokryta wkładem pieniężnym w wysokości 4 695 774 zł dokonany przez Comarch S.A. w dniu 20 lutego 2013 r. Po rejestracji podwyższenia kapitału MKS Cracovia SSA (postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 6 marca 2013 roku; raport bieżący nr 6/2013 z dnia 14 marca 2013 r.), Comarch S.A. dysponuje 62,16% głosów na WZA spółki. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 4/2013 z dnia 20 lutego 2013 r.

W dniu 26 marca 2013 r. została zawarta pomiędzy CCF FIZ a Comarch Management Sp. z o.o. SK-A umowa sprzedaży 14 746 akcji w celu umorzenia w cenie 237,35 zł za akcję. Łączna cena sprzedaży w kwocie 3 499 963,10 zł została uregulowana. W dniu 28 maja 2013 r. została zawarta umowa nabycia akcji własnych celem umorzenia pomiędzy CCF FIZ i Comarch Management Sp. z o.o. SK-A. Comarch Management Sp. z o.o. SK-A nabyła na podstawie tej umowy 16 852 akcje za łączną cenę 3 999 822,20 zł, która została uregulowana w dniu 10 czerwca 2013 r. Po powyższej transakcji CCF FIZ dysponuje 50,06% głosów a Comarch SA 49,94% głosów na wza spółki. Prawa głosu z akcji nabytych w celu umorzenia nie są wykonywane.

W dniu 9 kwietnia 2013 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego Comarch AG do kwoty 15 milionów euro.

W dniu 15 kwietnia 2013 roku jedyny akcjonariusz Comarch SAS działający w ramach kompetencji Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy podjął decyzję o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki z kwoty 1 800 000 EUR do kwoty 2 800 000 EUR przez emisję 1 000 000 nowych akcji. Podwyższenie kapitału zakładowego spółki zostało dokonane w dniu 22 kwietnia 2013 r. i potwierdzone przez Prezesa spółki Comarch SAS decyzją stwierdzającą dokonanie podwyższenia kapitału spółki.

W dniu 23 maja 2013 r. została zarejestrowana spółka Comarch Chile SpA w Santiago w Chile. Kapitał zakładowy spółki wynosi 24 mln CLP, na dzień bilansowy nie został opłacony.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A podjęło w dniu 25 czerwca 2013 r. uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki do kwoty 91 863,00 PLN poprzez emisję 5 600 akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN każda.

2.4.2. Nieruchomości i pozostałe inwestycje rzeczowe

Spółka Comarch AG zakończyła inwestycję w Dreźnie, polegającą na renowacji istniejącego budynku i przystosowaniu go do celów biurowych oraz na budowie nowego budynku dla Comarch Data Center. Prace budowlane rozpoczęły się pod koniec pierwszego kwartału 2011 roku i zostały zakończone w marcu 2013 r. Łączny koszt inwestycji wyniósł ok. 12 mln EUR. Obiekt został oddany do eksploatacji w kwietniu 2013 i od tego momentu rozpoczął się okres jego amortyzacji.

Budynek biurowy nabyty w Lille przez Comarch SAS został dostosowany do funkcji biurowej i stanowi obecnie siedzibę spółki. Budynek magazynowy zostanie docelowo przekształcony w Comarch Data

Center o powierzchni ok. 1 700 m. kw. Planowany koszt inwestycji wynosi ok. 5,5 mln EUR. Do końca trzeciego kwartału 2013 r. będą trwały prace przygotowawcze, a rozpoczęcie inwestycji planowane jest w czwartym kwartale 2013 r.

Comarch S.A. w czwartym kwartale 2013 planuje rozpoczęcie inwestycji w SSE w Krakowie. Będzie to kolejny budynek biurowy z nowoczesnym data center. Inwestycja planowana jest na lata 2013-2015.

W Łodzi trwają prace projektowe związane z nowym budynkiem biurowym. Ich zakończenie jest planowane na Q1 2014. Inwestycja planowana jest na lata 2014-2015.

2.5. Działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Comarch S.A. uzyskał w dniu 22 marca 1999 r. zezwolenie na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 października 1997 roku w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie (Dz. U. Nr 135, poz. 912 z późn. zm.) podmioty, które zainwestowały w krakowskiej specjalnej strefie ekonomicznej co najmniej 2 mln EURO, uzyskiwały następujące ulgi podatkowe:

- a) w okresie pierwszych 6 lat działalności w strefie, dochód z takiej działalności był wolny od podatku dochodowego,
- b) po tym okresie, ale nie dłużej niż do daty określonej w zezwoleniu, połowa osiągniętego dochodu była wolna od podatku dochodowego.

Zwolnienie dotyczyło podatku dochodowego od osób prawnych od dochodu uzyskanego z działalności określonej w zezwoleniu.

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej została uchwalona Ustawa z dnia 2 października 2003 roku o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. Nr 188, poz. 1840), która zmieniała warunki zwolnień podatkowych dla podmiotów działających w specjalnych strefach ekonomicznych. Zgodnie z postanowieniem art. 6 ust. 1 Ustawy, podmioty te mogą się ubiegać o zmianę warunków zezwolenia w celu dostosowania go do obowiązujących w Unii Europejskiej zasad udzielania pomocy publicznej. Zgodnie z przepisem art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. b), pkt 2, pkt 3 Ustawy, maksymalna wielkość pomocy publicznej dla podmiotów, które prowadzą działalność w specjalnej strefie ekonomicznej na podstawie zezwolenia wydanego przed dniem 1 stycznia 2000 r., nie może przekraczać 75% wartości inwestycji poniesionych w okresie od dnia uzyskania zezwolenia do dnia 31 grudnia 2006 r., przy czym przy ustalaniu maksymalnej wielkości pomocy publicznej uwzględnia się całkowitą wielkość pomocy publicznej uzyskanej od 1 stycznia 2001 r. Oznacza to zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania ulg podatkowych (pomocy publicznej), z ulg nieograniczonych wartościowo, na ulgi ograniczone wartościowo i zależne od wartości dokonanych inwestycji. W przypadku Comarch S.A. maksymalna wartość pomocy publicznej nie będzie mogła przekroczyć 75% wartości nakładów inwestycyjnych, które Spółka poniosła w okresie od uzyskania zezwolenia tj. od dnia 22 marca 1999 r. do dnia 31 grudnia 2006 r.

Koszty inwestycji oraz wielkość pomocy podlegają dyskontowaniu zgodnie z par. 9 Rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2004 r. w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. 220, poz. 2232) w brzmieniu zmienionym zgodnie z par. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z 8 lutego 2005 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. nr 32, poz. 270) z uwzględnieniem par. 2 tego ostatniego Rozporządzenia.

Comarch S.A. wystąpił do Ministra Gospodarki o zmianę warunków zezwolenia i w dniu 1 lipca 2004 r. otrzymał decyzję Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2004 r. dotyczącą zmiany warunków zezwolenia na określone powyżej i zgodne z Ustawą. Równocześnie w zmienionym zezwoleniu wydłużony został do 31 grudnia 2017 r. okres, na jaki zostało wydane zezwolenie dla Comarch S.A. Oznacza to wydłużenie okresu, w jakim Spółka będzie mogła wykorzystać limit pomocy publicznej, przysługujący z tytułu poniesionych w specjalnej strefie ekonomicznej inwestycji.

Zgodnie z MSR 12 niewykorzystana ulga podatkowa na dzień 31 grudnia 2012 r. stanowi aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej na dzień 30 czerwca 2013 r., zdyskontowanej na dzień przyznania zezwolenia wynosił 9 717 tys. zł.

W I półroczu 2013 r. dokonano częściowego rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2012 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 305 tys. zł, w proporcji do osiągniętego w tym okresie

dochodu strefowego.

W roku 2013 Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa utworzonego na 31 grudnia 2012 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 1 245 tys. zł oraz dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 1 541 tys. zł a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 1 055 tys. zł. oraz utworzenia w kwocie 1 903 tys. zł. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto roku 2013 wyniósł + 839 tys. zł.

Zgodnie z obowiązującymi w Niemczech uregulowaniami w zakresie przepisów podatkowych nie istnieje czasowe ograniczenie możliwości rozliczenia straty podatkowej.

W CSuB poniesiona w latach poprzednich strata podatkowa wynosi ok. 11,5 mln EUR a zatem odpowiadające jej aktywo to 3,7 mln EUR.

W sprawozdaniu finansowym CSuB na 30 czerwca 2013 r. zostało ujęte z powyższego tytułu aktywo w wysokości ok. 1,4 mln EUR, gdyż zostało ono ustalone dla okresu, w odniesieniu do którego można dokonać wiarygodnych szacunków w zakresie możliwości osiągnięcia dochodu podatkowego.

W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w roku 2013 częściowego rozwiązania utworzonej w latach poprzednich rezerwy w kwocie 950 tys. zł. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych w kwocie 584 tys. zł i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 705 tys. zł. W roku 2013 dokonano też zmniejszenia rezerwy utworzonej w związku z nabyciem Grupy Comarch SuB w kwocie 1 399 tys. zł i rozwiązania rezerw z tytułu nabycia spółek A-MEA Informatik AG i ESAProjekt Sp. z o.o. w kwocie 254 tys. zł. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto za 2013 rok wyniósł +2 724 tys. zł. Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały wzrost wyniku o 3 563 tys. zł.

3. SYTUACJA FINANSOWA GRUPY COMARCH W I PÓŁROCZU 2013 ROKU

3.1. Analiza finansowa Grupy

Bilans

AKTYWA	30 czerwca 2013 r.	%	31 grudnia 2012 r.	%	zmiana	%
Aktywa trwałe						
Rzeczowe aktywa trwałe	363 899	33,1%	357 715	31,2%	6 184	1,7%
Wartość firmy	44 061	4,0%	44 061	3,8%	-	0,0%
Pozostałe wartości niematerialne	88 160	8,0%	96 401	8,4%	-8 241	-8,5%
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	1 039	0,1%	904	0,1%	135	14,9%
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	128	0,0%	244	0,0%	-116	-47,5%
Inwestycje pozostałe	106	0,0%	48	0,0%	58	120,8%
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28 630	2,6%	27 791	2,4%	839	3,0%
Pozostałe należności	1 402	0,1%	1 844	0,2%	-442	-24,0%
	527 425	47,9%	529 008	46,1%	-1 583	-0,3%
Aktywa obrotowe						
Zapasy	82 079	7,5%	62 307	5,4%	19 772	31,7%
Należności handlowe oraz pozostałe należności	314 379	28,6%	399 840	34,9%	-85 461	-21,4%
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	894	0,1%	408	0,0%	486	119,1%
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	39 985	3,6%	10 165	0,9%	29 820	293,4%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 631	0,1%	1 616	0,1%	15	0,9%
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	-	-	1 059	0,1%	-1 059	-100,0%
Udziały i akcje	74	0,0%	22	0,0%	52	236,4%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	134 188	12,2%	142 318	12,4%	-8 130	-5,7%
	573 230	52,1%	617 735	53,9%	-44 505	-7,2%
Aktywa razem	1 100 655	100,0%	1 146 743	100,0%	-46 088	-4,0%

W I półroczu 2013 roku wartość aktywów Grupy Comarch odnotowała spadek o 46,1 mln zł, (4,0%) w stosunku do końca 2012 roku. Jest to spowodowane spadkiem zarówno aktywów obrotowych (44,5 mln zł) jak i aktywów trwałych (1,6 mln zł). Spadek wartości aktywów obrotowych o 7,2% jest związany z sezonowym spadkiem należności handlowych i pozostałych należności (spadek o 85,5 mln zł, tj. 21,4%), a także rezultatem spadku wartości środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (spadek o 8,1 mln zł, tj. 5,7%). Wzrost wartości zapasów o 19,8 mln zł (31,7%) wynika z realizacji bieżących zamówień od klientów. Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych wzrosły z 10,2 mln zł na koniec 2012 r. do 40 mln zł na koniec I półrocza 2013 r., wzrost ten ma charakter sezonowy i jest związany z cyklem realizacji kontraktów. Nieznaczny spadek wartości aktywów trwałych o 0,3% wynika głównie ze spadku pozostałych wartości niematerialnych (spadek o 8,2 mln zł, tj. 8,5% w związku z mniejszym niż w latach poprzednich poziomem aktywowanych kosztów rozwoju w grupie CSuB; wartość amortyzacji tych kosztów jest wyższa od wartości aktywowanej). Rzeczowe

aktywa trwałe wzrosły o 6,2 mln zł (1,7%) w związku ze wzrostem wartości gruntów, budynków i budowli.

PASYWA	30 czerwca 2013 r.	%	31 grudnia 2012 r.	%	zmiana	%
KAPITAŁ WŁASNY						
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej						
Kapitał zakładowy	8 051	0,7%	8 051	0,7%	-	-
Pozostałe kapitały	143 768	13,1%	142 332	12,4%	1 436	1,0%
Różnice kursowe	3 665	0,3%	3 090	0,3%	575	18,6%
Zysk netto za okres bieżący	2 397	0,2%	40 660	3,5%	-38 263	-94,1%
Niepodzielony wynik finansowy	451 420	41,0%	427 490	37,3%	23 930	5,6%
	609 301	55,3%	621 623	54,2%	-12 322	-2,0%
Kapitały przypadające udziałom niedającym kontroli	6 338	0,6%	3 319	0,3%	3 019	91,0%
Kapitał własny razem	615 639	55,9%	624 942	54,5%	-9 303	-1,5%
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania długoterminowe						
Kredyty i pożyczki	103 404	9,4%	94 892	8,3%	8 512	9,0%
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	38 851	3,5%	41 575	3,6%	-2 724	-6,6%
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	450	0,1%	-	-	450	100%
	142 705	13,0%	136 467	11,9%	6 238	4,6%
Zobowiązania krótkoterminowe						
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	194 026	17,6%	232 316	20,3%	-38 290	-16,5%
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 835	0,2%	7 323	0,6%	-5 488	-74,9%
Zafakturowane przychody dotyczące kontraktów długoterminowych	27 448	2,5%	17 045	1,5%	10 403	61,0%
Kredyty i pożyczki	38 677	3,5%	36 325	3,2%	2 352	6,5%
Zobowiązania finansowe	14 156	1,3%	180	0,0%	13 976	7 764,4%
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	66 169	6,0%	92 145	8,0%	-25 976	-28,2%
	342 311	31,1%	385 334	33,6%	-43 023	-11,2%
Zobowiązania razem	485 016	44,1%	521 801	45,5%	-36 785	-7,0%
Razem kapitał własny i zobowiązania	1 100 655	100,0%	1 146 743	100,0%	-46 088	-4,0%

Po stronie pasywów spadek sumy bilansowej Grupy Comarch to głównie efekt spadku w I półroczu 2013 roku zobowiązań krótkoterminowych (spadek o 43 mln zł, tj. 11,2%). Przyczynami tego spadku są: zmniejszenie poziomu zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań (spadek o 38,3 mln zł, tj. 16,5%), zmniejszenie rezerw na pozostałe zobowiązania i obciążenia (spadek o 26 mln zł, tj. 28,2% w wyniku rozwiązania części rezerw utworzonych pod koniec 2012 roku), zmniejszenie zobowiązań z tytułu bieżącego podatku dochodowego (spadek o 5,5 mln zł, tj. 74,9%). Zafakturowane przychody dotyczące kontraktów długoterminowych wzrosły o 10,4 mln zł, tj. 61,0%. Zobowiązania finansowe wzrosły o 14 mln zł, tj. 7 764,4% w związku z planowaną na sierpień 2013 roku wypłatą dywidendy za 2012 rok (12,1 mln zł). Wzrost zobowiązań długoterminowych to rezultat wzrostu

wartości kredytów i pożyczek (8,5 mln zł, tj. 9%). Wartość kapitałów lekko spadła, co wynika z wypłaty dywidendy za rok 2012 przy stosunkowo niskiej wartości zysku netto osiągniętego w I półroczu 2013 r. (2,4 mln zł).

Wskaźniki zadłużenia finansowego nieznacznie wzrosły, co jest spowodowane wzrostem wartości kredytów i pożyczek.

Wskaźniki zadłużenia finansowego	30 czerwca 2013 r.	31 grudnia 2012 r.
Wskaźnik zadłużenia finansowego aktywów	12,91%	11,44%
Wskaźnik zadłużenia finansowego kapitału własnego	23,32%	21,11%

Rachunek zysków i strat

	6 miesięcy 2013	%	6 miesięcy 2012	%	zmiana	%
Przychody ze sprzedaży	391 701	100,0%	354 881	100,0%	36 820	10,4%
Koszty wytworzenia sprzedanych usług, produktów, towarów i materiałów	(309 692)	-79,1%	(277 260)	-78,1%	- 32 432	11,7%
Zysk brutto	82 009	20,9%	77 621	21,9%	4 388	5,7%
Pozostałe przychody operacyjne	7 670	2,0%	7 513	2,1%	157	2,1%
Koszty sprzedaży i marketingu	(46 353)	-11,8%	(39 542)	-11,1%	-6 811	17,2%
Koszty ogólnego zarządu	(30 942)	-7,9%	(31 265)	-8,8%	323	-1,0%
Pozostałe koszty operacyjne	(9 456)	-2,4%	(9 941)	-2,8%	485	-4,9%
Zysk operacyjny	2 928	0,8%	4 386	1,2%	-1 458	-33,2%
Koszty finansowe - netto	(3 041)	-0,8%	6 503	1,8%	-9 544	-146,8%
Udział w zyskach/(stratach) jednostek stowarzyszonych	79	0,0%	(22)	0,0%	101	-459,1%
Zysk przed opodatkowaniem	(34)	0,0%	10 867	3,1%	-10 901	-100,3%
Podatek dochodowy	1655	0,4%	68	0,0%	1 587	2 333,8%
Zysk netto za okres	1 621	0,4%	10 935	3,1%	-9 314	-85,2%
<i>w tym:</i>						
Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	2 397	0,6%	12 268	3,5%	-9 871	-80,5%
Strata netto przypadająca udziałom niedającym kontroli	(776)	-0,2%	(1 333)	-0,4%	557	-41,8%

Przychody ze sprzedaży w I półroczu 2013 roku osiągnęły wartość 391,7 mln zł, co stanowi wzrost w stosunku do I półrocza 2012 roku o 36,8 mln zł, tj. o 10,4%. W pierwszym półroczu 2013 r. wynik operacyjny wyniósł 2,9 mln zł, wynik netto przypadający na akcjonariuszy Spółki wyniósł 2,4 mln zł.

Poniższa tabela przedstawia czynniki i zdarzenia mające znaczący wpływ na osiągnięte przez Grupę Comarch w I półroczu 2013 roku wyniki finansowe.

	H1 2013	H1 2012
Przychody ze sprzedaży CSuB	36 092	48 660
Przychody ze sprzedaży Comarch Swiss (d. A-MEA Informatik AG)	11 143	6 251
Przychody ze sprzedaży spółek prowadzących działalność medyczną (iMed24 S.A. oraz ESA Projekt Sp. z o.o.)	3 662	1 055
Wynik operacyjny CSuB (w tym amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych nabytych w wyniku przejęcia w 2008 roku)	-7 348	-10 088
Wynik netto Grupy CSuB przypadający na akcjonariuszy Comarch (w tym amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych nabytych w wyniku przejęcia w 2008 roku)	-5 955	-7 889
Wynik operacyjny spółek prowadzących działalność medyczną (iMed24 S.A. oraz ESA Projekt Sp. z o.o.)	-7 121	-5 957
Wynik netto spółek prowadzących działalność medyczną (iMed24 S.A. oraz ESA Projekt Sp. z o.o.)	-7 568	-6 370
Wpływ na wynik operacyjny różnic kursowych zrealizowanych oraz z wyceny bilansowej	4 774	-5 517
Wpływ na wynik netto różnic kursowych zrealizowanych oraz z wyceny bilansowej	3 428	-374
Wpływ na wynik aktywa na podatek odroczony z tytułu działalności w SSE	-305	-529
Wpływ na wynik aktywów i rezerw na podatek odroczony z tyt. różnic przejściowych oraz aktywów i rezerw z tytułu straty podatkowej w spółkach zależnych	3 868	-296
Wpływ na wynik kosztów opcji menedżerskich	-1 436	-164

Analiza rentowności

	6 miesięcy 2013	6 miesięcy 2012
Marża na sprzedaży	20,94%	21,87%
Rentowność sprzedaży na działalności operacyjnej	0,75%	1,24%
Rentowność sprzedaży brutto	-0,01%	3,06%
Rentowność sprzedaży netto	0,61%	3,46%

W związku z niższym zyskiem netto na działalności w I półroczu 2013 r. Grupa Comarch odnotowała spadek rentowności operacyjnej, brutto i netto.

Płynność finansowa i wskaźniki wykorzystania majątku**Wskaźniki płynności**

	30 czerwca 2013 r.	31 grudnia 2012 r.
Bieżącej płynności finansowej	1,67	1,60
Płynności szybki	1,32	1,41
Podwyższonej płynności	0,39	0,37

Grupa posiadała w pierwszym półroczu 2013 roku bardzo dobrą płynność finansową porównywalną do ubiegłorocznej. W ocenie Zarządu, Grupa Comarch nie ma problemów z terminowym wywiązywaniem się z zaciągniętych zobowiązań, przejściowo wolne środki Comarch inwestuje w bezpieczne instrumenty finansowe (lokaty bankowe, jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych pieniężnych, bony skarbowe).

Wskaźniki rotacji

	6 miesięcy 2013	6 miesięcy 2012
Rotacji majątku obrotowego (krotność)	0,68	0,77
Rotacji należności (dni)	144	109
Rotacji zapasów (dni)	249	200
Rotacji zobowiązań (dni)	208	177
Rotacji zobowiązań bez zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego (dni)	156	126

Wskaźniki rotacji potwierdzają efektywne wykorzystywanie zasobów Spółki. W I półroczu 2013 roku wydłużeniu uległy wskaźniki rotacji należności, zapasów oraz zobowiązań, co związane jest ze wzrostem wartości tych składników bilansowych.

Metody obliczania wskaźników finansowych

Wskaźniki zadłużenia

$$\begin{aligned} \text{wskaźnik zadłużenia finansowego aktywów} &= \frac{\text{kredyty i pożyczki}}{\text{aktywa razem}} \\ \text{wskaźnik zadłużenia finansowego kapitału własnego} &= \frac{\text{kredyty i pożyczki}}{\text{kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki}} \end{aligned}$$

Wskaźniki rentowności

$$\begin{aligned} \text{zwrot na kapitale} &= \frac{\text{zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki}}{\text{kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki}} \\ \text{marża na sprzedaży} &= \frac{\text{zysk brutto}}{\text{przychody ze sprzedaży}} \\ \text{rentowność operacyjna} &= \frac{\text{zysk operacyjny}}{\text{przychody ze sprzedaży}} \\ \text{rentowność sprzedaży brutto} &= \frac{\text{zysk przed opodatkowaniem}}{\text{przychody ze sprzedaży}} \\ \text{rentowność sprzedaży na zysku netto przypadającym na akcjonariuszy Spółki} &= \frac{\text{zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki}}{\text{przychody ze sprzedaży}} \end{aligned}$$

Wskaźniki płynności

$$\begin{aligned} \text{bieżącej płynności finansowej} &= \frac{\text{aktywa obrotowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe}} \\ \text{płynności szybki} &= \frac{\begin{aligned} &\text{należności handlowe oraz} \\ &\text{pozostałe należności+} \\ &\text{+aktywa finansowe dostępne do sprzedaży+} \\ &\text{+środki pieniężne i ich ekwiwalenty} \end{aligned}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe}} \\ \text{podwyższonej płynności} &= \frac{\text{środki pieniężne i ich ekwiwalenty}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe}} \end{aligned}$$

Wskaźniki rotacji

rotacji majątku obrotowego (krotność)	= $\frac{\text{przychody ze sprzedaży}}{\text{aktywa obrotowe}}$
rotacji należności (dni)	= $\frac{\left(\begin{array}{l} \text{należności handlowe oraz} \\ \text{pozostałe należności} \end{array} \right) * 180}{\text{przychody ze sprzedaży}}$
rotacji zapasów (dni)	= $\frac{\text{zapasy} * 180}{\text{koszty sprzedanych towarów i materiałów}}$
rotacji zobowiązań (dni)	= $\frac{\begin{array}{l} (\text{zobowiązania razem} + \\ \text{-zobowiązania z tytułu} \\ \text{kontraktów długoterminowych}) * 180 \end{array}}{\begin{array}{l} \text{koszty sprzedanych produktów,} \\ \text{usług, towarów i materiałów} + \\ \text{+koszty sprzedaży i marketingu} + \\ \text{+koszty ogólnego zarządu} + \\ \text{+pozostałe koszty operacyjne} \end{array}}$
rotacji zobowiązań bez zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego (dni)	= $\frac{\left(\begin{array}{l} \text{zobowiązania razem} + \\ \text{-kredyty i pożyczki} \end{array} \right) * 180}{\begin{array}{l} \text{koszty sprzedanych produktów,} \\ \text{usług, towarów i materiałów} + \\ \text{+koszty sprzedaży i marketingu} + \\ \text{+koszty ogólnego zarządu} + \\ \text{+pozostałe koszty operacyjne} \end{array}}$

3.2. Objasnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

Grupa nie publikowała prognozy wyników za I półrocze 2013 roku.

3.3. Opis czynników i zdarzeń o nietypowym charakterze mających znaczący wpływ na działalność emitenta i osiągnięte zyski oraz ich ocena

3.3.1. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W I półroczu 2013 r. dokonano częściowego rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2012 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 305 tys. zł, w proporcji do osiągniętego w tym okresie dochodu strefowego.

W roku 2013 Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa utworzonego na 31 grudnia 2012 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 1 245 tys. zł oraz dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 1 541 tys. zł a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 1 055 tys. zł. oraz utworzenia w kwocie 1 903 tys. zł. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto roku 2013 wyniósł + 839 tys. zł.

3.3.2. Wycena różnic kursowych

Istotny wpływ na przychody i wyniki Grupy Comarch w pierwszym półroczu 2012 roku miały zmiany kursu PLN wobec walut EUR i USD odnotowane w tym okresie. Różnice kursowe zrealizowane oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2013 r. zwiększyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 4 774 tys. zł, natomiast różnice kursowe z pozostałych tytułów zmniejszyły wynik Grupy Comarch o 1 346 tys. zł. Łączny wpływ różnic kursowych na wynik netto Grupy Comarch wyniósł +3 428 tys. zł.

3.4. Opis struktury głównych lokat kapitałowych lub głównych inwestycji kapitałowych dokonanych w ramach grupy kapitałowej emitenta w danym roku obrotowym

Opisano w punkcie 1.2.2 oraz 1.2.3 niniejszego sprawozdania.

3.5. Transakcje zawarte przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

Nie wystąpiły.

3.6. Kredyty, pożyczki, poręczenia, gwarancje i istotne pozycje pozabilansowe

3.6.1. Długoterminowe kredyty bankowe

W Grupie Comarch podmiot dominujący Comarch S.A. korzysta z następujących długoterminowych kredytów bankowych:

- a) kredyt inwestycyjny w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie w wysokości 20 000 tys. zł zaciągnięty w 2004 roku na sfinansowanie I etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Okres kredytowania wynosi 10 lat, tj. do 2015 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. W dniu 5 stycznia 2009 roku spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 1 000 tys. EUR, tj. 4 329 tys. zł.
- b) kredyt inwestycyjny w BZ WBK Bank S.A. (dawniej Kredyt Bank S.A.) z siedzibą w Warszawie zaciągnięty w 2006 roku na finansowanie II etapu budowy nowych budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 80% wartości inwestycji, maksymalnie 26 824 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, tj. do 2022 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. W dniu 31 stycznia 2013 r. spółka dokonała spłaty całości pozostałego zadłużenia wynikającego z ww. kredytu. Informacja została przekazana raportem bieżącym 2/2013 z dnia 31 stycznia 2013 r. W dniu 8 marca 2013 r. Spółka Comarch S.A. otrzymała zawiadomienie z Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych o wykreśleniu hipotek stanowiących zabezpieczenie ww. kredytu inwestycyjnego. Informacja została przekazana raportem bieżącym 5/2013 z dnia 8 marca 2013 r. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 0 zł.
- c) kredyt inwestycyjny w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 44 000 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, tj. do 2024 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Wykorzystanie kredytu nastąpiło do dnia 30 września 2008 r. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. W dniu 5 października 2011 roku spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 6 971 tys. EUR, tj. 30 177 tys. zł.
- d) kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu nieruchomości gruntowej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie, zaciągnięty w 2007 roku. Wysokość kredytu wynosi 15 100 tys. zł. Oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na nieruchomości będącej przedmiotem kredytowania oraz weksel in blanco. Pierwotnie okres kredytowania wynosił 5 lat, tj. do 2012

roku, w dniu 29 maja 2012 r. został zawarty aneks przedłużający okres kredytowania do 2015 r. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość kredytu przypadającego do spłaty wynosiła 15 100 tys. zł.

- e) kredyt inwestycyjny w Banku DnB NORD Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie IV etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 22 000 tys. zł, maksymalnie 80% wartości inwestycji. Okres kredytowania wynosi 11 lat, tj. do 2021 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteki ustanowione na nieruchomości objętej procesem inwestycyjnym i będącej przedmiotem kredytowania oraz cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku. Dnia 30 grudnia 2011 r. Spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 4 298 tys. EUR, tj. 18 607 tys. zł.
- f) kredyt inwestycyjny w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu oraz oprogramowania dla realizacji projektu outsourcingu usług data center dla jednego z klientów. Kredyt został udzielony w wysokości 2 400 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2016 roku. Uruchomienie środków nastąpiło w dniu 7 sierpnia 2012 r. Oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są przelew wierzytelności z kontraktu oraz zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 1 854 tys. EUR, tj. 8 029 tys. zł.
- g) Nieodnawialny kredyt obrotowy w BZ WBK Bank S.A. (dawniej Kredyt Bank S.A.) z siedzibą w Warszawie zaciągnięty w pierwszym kwartale 2013 roku na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej Spółki. Kredyt został udzielony w wysokości 7 400 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada na 31 grudnia 2020. Oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na jednej z nieruchomości Comarch S.A. zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (raport bieżący nr 3/2013 z dnia 6 lutego 2013 r.) oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 7 241 tys. EUR tj. 31 347 tys. zł.

Spółka iMed24 S.A. zaciągnęła w trzecim kwartale 2011 roku kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu medycznego i wyposażenia gabinetów medycznych w związku z realizacją projektu NZOZ Centrum Medyczne iMed24 w Krakowie. Wysokość dostępnego kredytu wynosiła 15 889 tys. zł, kredyt został wykorzystany w całości do 31 grudnia 2011. Okres kredytowania wynosi 7 lat, tj. do 2018 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej środków trwałych oraz poręczenie podmiotu dominującego tj. Comarch S.A. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 12 673 tys. zł.

Spółka Comarch AG zaciągnęła w drugim kwartale 2013 roku kredyt inwestycyjny w Banku BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na refinansowanie budowy budynku produkcyjno-biurowego oraz serwerowni data center w Dreźnie. Kredyt został udzielony w wysokości 6 000 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2018 roku. Uruchomienie środków nastąpiło w dniu 25 lipca 2013 r. Oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są poręczenie Comarch SA, dług gruntowy na przedmiocie finansowania (RB 16/2013 z dnia 3 lipca 2013 r.) oraz przelew praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości.

3.6.2. Linie kredytowe w rachunku bieżącym (o zmiennym oprocentowaniu)

W Grupie Comarch podmiot dominujący Comarch S.A. posiada przyznane następujące limity kredytowe w rachunku bieżącym:

- a) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. (PKO BP S.A.) z siedzibą w Warszawie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 13 grudnia 2013 roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w banku PKO BP S.A. oraz weksel in blanco. Na dzień 30 czerwca 2013 roku kredyt nie był wykorzystany.

b) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku BPH S.A. z siedzibą w Krakowie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 30 września 2013 roku. Zabezpieczeniem kredytu są weksel in blanco oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 30 czerwca 2013 roku kredyt nie był wykorzystany.

Spółki Comarch SA, CA Consulting S.A. i Comarch Polska S.A. posiadają przyznany limit kredytowy w rachunku bieżącym w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 30 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 31 maja 2014 roku. Zabezpieczeniem limitu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A., CA Consulting S.A. i Comarch Polska S.A. w Banku Pekao SA, oświadczenie o poddaniu się egzekucji ww. spółek, weksel in blanco Comarch S.A. oraz przystąpienie przez Comarch S.A. do długu CA Consulting S.A. i Comarch Polska S.A. Na dzień 30 czerwca 2013 r. wykorzystanie kredytu przez spółkę Comarch S.A. wynosiło 2 285 tys. zł.

Spółka ESAProjekt Sp. z o.o., spółka zależna Comarch S.A. posiada przyznany limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 500 tys. zł. Okres udostępnienia kredytu upływa w dniu 27 stycznia 2014 roku, jego zabezpieczeniem są weksel in blanco oraz pełnomocnictwo do rachunków ESAProjekt Sp. z o.o. w Alior Bank S.A. Na dzień 30 czerwca 2013 roku wykorzystanie kredytu wynosiło 500 tys. zł.

30 czerwca 2013 r. 31 grudnia 2012 r.

Linie kredytowe w rachunku bieżącym
przyznane, wygasające w ciągu jednego roku,
w tym:

	60 500	55 350
– wykorzystane na dzień bilansowy	2 785	2 801
– dostępne na dzień bilansowy	57 715	52 549

3.6.3. Pożyczki zaciągnięte przez spółki Grupy Comarch

Spółka CA Consulting S.A., spółka zależna Comarch S.A., w czwartym kwartale 2012 roku zawarła z IBM Polska Sp. z o.o. umowę pożyczki w kwocie 12 559 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu, w związku z realizowanym przez spółkę projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w czwartym kwartale 2012 roku. Termin spłaty pożyczki przypada na wrzesień 2013 roku, oprocentowanie jest stałe. Zabezpieczeniem pożyczki jest poręczenie Comarch S.A.

Spółka Comarch S.A. w czwartym kwartale 2012 roku zawarła z IBM Polska Sp. z o.o. umowę pożyczki w kwocie 7 353 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu i licencji IBM w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w czwartym kwartale 2012 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na sierpień 2013 roku, oprocentowanie jest stałe. Pożyczka nie jest zabezpieczona. Wg stanu na dzień publikacji raportu pożyczka została spłacona w całości.

Spółka Comarch S.A. w dniu 27 grudnia 2012 zawarła z IBM Polska Sp. z o.o. umowę pożyczki na kwotę 343 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu IBM w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w pierwszym kwartale 2013 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na grudzień 2015 roku, oprocentowanie jest stałe. Pożyczka nie jest zabezpieczona.

Spółka CA Consulting S.A., spółka zależna Comarch S.A., w drugim kwartale 2013 roku zawarła z IBM Polska Sp. z o.o. umowę pożyczki w kwocie 1 138 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu, w związku z realizowanym przez spółkę projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w drugim kwartale 2013 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na kwiecień 2014 roku, oprocentowanie jest stałe. Zabezpieczeniem pożyczki jest poręczenie Comarch S.A.

3.6.4. Pożyczki udzielone spółkom Grupy Comarch

Według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku następujące spółki Grupy Comarch były zadłużone wobec Comarch S.A. z tytułu udzielonych pożyczek:

Pożyczkodawca	Pożyczkobiorca	Stan pożyczek na dzień 30 czerwca 2013 r.	Odsetki na dzień 30 czerwca 2013 r.
Comarch S.A.	OOO Comarch	497 625	178 845
Comarch S.A.	Comarch SAS	2 813 980	183 024
Comarch S.A.	MKS Cracovia SSA	3 140 490	584 295
Comarch S.A.	iMed24 SA	3 720 000	124 610
Comarch S.A.	SolInteractive	177 195	7 186
Razem		10 349 290	1 077 960

Terminy ich wymagalności przypadają na lata 2013-2015.

3.6.5. Pożyczki udzielone osobom zarządzającym i nadzorującym

Na dzień 30 czerwca 2013 roku nie istnieją żadne niespłacone pożyczki jak również udzielone przez Comarch S.A. gwarancje i poręczenia na rzecz Członków Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej oraz ich bliskich.

3.6.6. Informacje o udzielonych przez emitenta lub jednostkę od niego zależną poręczeniach za zobowiązania osób trzecich lub udzielonych gwarancjach i zobowiązania z tytułu umów leasingowych

a) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów, w sierpniu 2010 roku została udzielona przez Comarch S.A. gwarancja na czas trwania kontraktu i gwarantuje należyte wykonanie przez Comarch SA, wszelkich zobowiązań spółki Comarch AG wynikających z umowy. Wysokość gwarancji jest równa wartości umowy tj. ok. 54 580 752 euro. Warunki finansowe, na jakich została udzielona gwarancja, nie odbiegają od warunków rynkowych.

b) W związku z udzieleniem CA Consulting S.A., spółce zależnej Comarch S.A. przez DnB Nord Polska S.A. limitu kredytowego na wystawianie gwarancji bankowych, w dniu 13 maja 2010 roku zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla DnB Nord Polska S.A. za zobowiązania spółki CA Consulting S.A. wynikające z udzielonego limitu kredytowego. Poręczenie udzielone jest na kwotę 3 000 000 zł i jest ważne maksymalnie do dnia 28 lutego 2018 r.

c) W związku z zawarciem przez Comarch Inc., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie, hosting i utrzymanie systemu lojalnościowego, w dniu 28 kwietnia 2011 roku zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch Inc. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 mln USD i jest ważne przez czas trwania umowy, tj. do listopada 2016 r.

d) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na sprzedaż licencji i wdrożenie Comarch Network & Service Inventory, Comarch Next Generation Service Assurance, Comarch OSS Mediations oraz sprzedaż licencji Comarch SLA Management, w dniu 11 sierpnia 2011 zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch AG wynikających z umowy, tj. 5 242 tys. EUR oraz dodatkowo 345 tys. EUR rocznie do dnia 31 marca 2014 r.

e) W związku z zawarciem przez iMed24 S.A., spółkę zależną Comarch S.A. umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której Bank Pekao S.A. udzielił spółce iMed24 S.A. finansowania w wysokości 15 888 666,42 PLN, w dniu 1 września 2011 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania spółki zależnej iMed24 S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 23 832 999,63 PLN i jest ważne maksymalnie do dnia 31 grudnia 2021 r.

f) W związku z zawarciem przez Comarch Software und Beratung AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy leasingu, w dniu 1 stycznia 2012 spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za

zobowiązania spółki Comarch Software und Beratung AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 147 669 EUR i jest ważne do dnia 31 marca 2015 r.

g) W związku z zawarciem przez iMed24 S.A., Comarch Polska S.A., iReward24 S.A. i CA Consulting S.A., spółki zależne Comarch S.A., umów na obsługę kart paliwowych, w dniu 1 czerwca 2012 r. zostały udzielone przez Comarch S.A. poręczenia dla operatora kart paliwowych za zobowiązania spółek zależnych iMed24 S.A., Comarch Polska S.A., iReward24 S.A. i CA Consulting S.A. wynikające z powyższych umów. Poręczenia zostały udzielone do łącznej kwoty 200 tys. PLN (50 tys. zł dla każdej ze spółek) i wygasły z dniem 31 maja 2013 r..

h) W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy podwykonawczej do kontraktu z jednym z klientów, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania CA Consulting S.A. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań CA Consulting S.A. wynikających z umowy podwykonawczej: tj. maksymalnie do kwoty 6 698 434,82 PLN i 1 356 861,70 USD i jest ważne do momentu zrealizowania wszystkich zobowiązań w zakresie płatności wynikających z umowy, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2013 r.

i) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i utrzymanie systemu BSS, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch UK wynikających z powyższej umowy, tj. do kwoty 807 680 GBP oraz dodatkowo 86 400 GBP rocznie za usługę SLA i jest ważne przez cały okres trwania umowy.

j) W związku z zawarciem przez Comarch Polska S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy eFinancing o Finansowanie Dostawców z Bankiem PEKAO S.A., spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch Polska S.A. Poręczenie zostało udzielone do wysokości maksymalnych zobowiązań Comarch Polska S.A. z tytułu powyższej umowy, tj. do kwoty 13 000 000 zł, maksymalnie do dnia 31 marca 2013 r. W pierwszym kwartale 2013 roku, w związku z całkowitą spłatą przez Comarch Polska S.A. zobowiązań wynikających z umowy eFinancing zobowiązanie wygasło.

k) W związku z udzieleniem iReward24 S.A, spółce zależnej Comarch S.A. limitu na transakcje skarbowe przez Bank BPH S.A., spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania iReward24 S.A. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 450 000 PLN i jest ważne przez cały okres obowiązywania ww. limitu.

l) W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy pożyczki na sfinansowanie dostawy sprzętu w związku z realizowanym przez spółkę projektem informatycznym, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania CA Consulting S.A. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 13 215 846,60 PLN i jest ważne do momentu zrealizowania wszystkich zobowiązań w zakresie płatności wynikających z umowy pożyczki.

m) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Next Generation Performance Management Solution, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z umowy. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 692 115 EUR i jest ważne przez cały okres trwania umowy, tj. do marca 2018 r.

n) W związku z udzieleniem Comarch Polska S.A., spółce zależnej Comarch S.A., limitu kredytowego na sprzedaż produktów i usług przez jednego z dostawców, Comarch S.A. w dniu 12 kwietnia 2013 roku udzieliła poręczenia za przyszłe zobowiązania Comarch Polska S.A. wynikające z wykorzystania limitu kredytowego. Poręczenie zostało udzielone do maksymalnej kwoty 3 mln zł i jest ważne do dnia 31 grudnia 2013 roku.

o) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Planning and Inventory Application (PIA), został podpisany przez Comarch S.A. list patronacki, w którym Comarch S.A. zobowiązuje się do zapewnienia należytego wykonania umowy przez Comarch AG. List patronacki jest ważny 24 miesiące od zakończenia umowy, tj. do marca 2020 r., wartość umowy wynosi 3 504 513 EUR.

p) W związku z otrzymaniem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., subwencji na budowę infrastruktury w Dreźnie od Sachsischse AufbauBank, Comarch S.A. przystąpiła do długu na wypadek powstania zobowiązania Comarch AG do zwrotu udzielonych środków. Maksymalna odpowiedzialność Comarch S.A. z tytułu przystąpienia do długu nie może przekroczyć kwoty 262,5 tys. EUR powiększonej o odsetki za okres od momentu udzielenia subwencji do jej zwrotu. Przystąpienie do długu jest ważne do dnia 30 sierpnia 2018 roku.

q) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A. umowy kredytu inwestycyjnego z BNP Paribas Bank Polska S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Comarch AG finansowania w wysokości 6 mln EUR. W dniu 15 maja 2013 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 9 mln EUR i jest ważne maksymalnie do dnia 15 maja 2020 r.

r) W związku z zawarciem przez iMed24 S.A., Comarch Polska S.A., iReward24 S.A. i CA Consulting S.A., spółki zależne Comarch S.A., umów na obsługę kart paliwowych, w dniu 1 czerwca 2013 r. zostały udzielone przez Comarch S.A. poręczenia dla operatora kart paliwowych za zobowiązania spółek zależnych iMed24 S.A., Comarch Polska S.A., iReward24 S.A. i CA Consulting S.A. wynikające z powyższych umów. Poręczenia zostały udzielone do łącznej kwoty 200 tys. PLN (50 tys. zł dla każdej ze spółek) i są ważne do dnia 31 maja 2014 r.

s) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie Comarch Loyalty Management, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 2 051 238 GBP i jest ważne przez okres trwania umowy, tj. do października 2016 r.

t) W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy pożyczki, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania CA Consulting S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 1 416 662,70 PLN i jest ważne do momentu zrealizowania wszystkich zobowiązań w zakresie płatności wynikających z umowy pożyczki.

u) W związku z zawarciem przez Comarch SAS, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i licencję Comarch Loyalty Management, a także na usługi data center, Support & Maintenance zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch SAS wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanych przez Comarch SAS umów, tj. 300 000 EUR i 2 337 879 EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu, tj. do marca 2019 r.

v) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na usługi data center, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch AG umowy, tj. 183 961,08 EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu, tj. do października 2016 r.

Grupa Comarch na dzień 30 czerwca 2013 r. posiadała umowne zobowiązania do opłat z tytułu leasingu operacyjnego środków transportu oraz sprzętu elektronicznego w kwocie 2 269 tys. zł.

3.6.7. Gwarancje bankowe i istotne pozycje pozabilansowe

Na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 63 857 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2012 roku ich wartość wynosiła 67 860 tys. zł.

Ponadto według stanu na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie CA Consulting S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 795 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2012 roku ich wartość również wynosiła 795 tys. zł.

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2013 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Grupy Comarch SuB wynosiła 289 tys. EUR (tj. 1 251 tys. zł), na dzień 31 grudnia 2012 roku ich wartość wynosiła 252 tys. EURO (tj. 1 032 tys. zł).

Comarch S.A. udzielił oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („*letter of comfort*”) dla spółek zależnych Comarch Software und Beratung AG (oświadczenie ważne do 31 marca 2014 roku), MKS Cracovia SSA (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2014 roku) oraz iMed24 S.A. (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2014 r.).

W wyniku zawarcia w dniu 15 grudnia 2011 r. porozumienia w sprawie objęcia akcji nowej emisji oraz realizacji uprawnień z warrantów subskrypcyjnych pomiędzy Comarch S.A. a MKS Cracovia SSA, Comarch S.A. zobowiązuje się do objęcia akcji wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego MKS Cracovia SSA w zamian za wkład pieniężny, który stanowić będzie wpłata gotówkowa w wysokości 29 999 817 złotych uiszczona zgodnie z następującym harmonogramem:

- kwota 15 912 495 zł tytułem objęcia ww. akcji do dnia 31.03.2012 roku,
- kwota 4 695 774 zł - do dnia 31.03.2013 roku,
- kwota 9 391 548 zł - do dnia 31.12.2013 roku.

W związku z realizacją warunków przewidzianych porozumieniem, w dniu 24 lutego 2012 r. została podpisana umowa objęcia akcji serii E w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA, w zamian za wkład pieniężny w kwocie 15 912 495 zł a w dniu 20 lutego 2013 r. została podpisana umowa objęcia akcji serii F w kapitale zakładowym spółki MKS Cracovia SSA, w zamian za wkład pieniężny w kwocie 4 695 774 zł.

3.7. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

3.7.1. Postępowania dotyczące zobowiązań albo wierzytelności emitenta lub jednostki od niego zależnej, w których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta

Nie wystąpiły.

3.7.2. Dwa lub więcej postępowań dotyczących zobowiązań oraz wierzytelności, których łączna wartość stanowi odpowiednio co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta wraz ze stanowiskiem emitenta w tej sprawie

Nie wystąpiły.

4. PERSPEKTYWY ROZWOJU

4.1. Czynniki istotne dla rozwoju Grupy Kapitałowej

4.1.1. Czynniki wewnętrzne:

- a) wzrost sprzedaży eksportowej i znaczenia działalności zagranicznej;
- b) pozycja i renoma Comarch S.A. mająca wpływ na charakter pozyskiwanych klientów;
- c) działalność Comarch S.A. w specjalnej strefie ekonomicznej w Krakowie;
- d) znaczny udział produktów standardowych (powtarzalnych) w sprzedaży, co oznacza:
  - niższe koszty, w szczególności koszty zmienne związane z pojedynczym kontraktem,
  - możliwość znacznego zwiększenia rentowności jednostkowego kontraktu przy jednoczesnym obniżeniu obciążenia klienta (opłaty licencyjne),
  - szersza i bardziej zdywersyfikowana klientela oznaczająca większą skalę działalności;
- e) atrakcyjna polityka szkoleniowa oraz atrakcyjne warunki pracy oferowane pracownikom Spółki;
- f) zwiększenie rozpoznawalności marki Comarch wśród potencjalnych klientów poprzez prowadzone akcje marketingowe, w tym marketing sportowy (MKS Cracovia SSA, AS Nancy);
- g) konieczność dokonywania ciągłych inwestycji w kapitał ludzki celem utrzymania konkurencyjności firmy w kolejnych latach;
- h) wysoki poziom wydatków inwestycyjnych przeznaczanych na działalność badawczo-rozwojową oraz rozwój nowych produktów i usług informatycznych;
- i) wysoki poziom wydatków inwestycyjnych związanych z rozbudową zaplecza produkcyjnego w Polsce i za granicą (inwestycje rzeczowe) oraz z ekspansją na rynkach zagranicznych (inwestycje kapitałowe).

4.1.2. Czynniki zewnętrzne:

- a) wzrost wymagań stawianych systemom informatycznym przez klientów. Zwiększa się zapotrzebowanie na duże, złożone systemy informatyczne dedykowane dla poszczególnych użytkowników. Stawia to w lepszej sytuacji większe spółki IT, takie jak Comarch S.A., które oferują szereg różnych technologii i produktów i są w stanie dostarczyć zaawansowane technologicznie rozwiązania;
- b) wzrost znaczenia technologii mobilnych, stosowanych obecnie powszechnie w rozwiązaniach informatycznych dla wszystkich grup odbiorców
- c) zmiana modeli biznesowych w wielu branżach oraz zmiana strategii biznesowych wielu firm związana z postępem technicznym i rozwojem gospodarczym, co kształtuje popyt na nowe systemy informatyczne, upowszechnienie sprzedaży oprogramowania w modelu *cloud computing* oznacza dla firm informatycznych zwiększone wymagania kapitałowe i zasobowe;
- d) związany z członkostwem Polski w Unii Europejskiej dostęp polskich firm do środków z funduszy strukturalnych, które w pewnej części są przeznaczane na rozwój systemów informatycznych oraz finansowanie prac badawczo-rozwojowych;
- e) rosnąca konkurencja, wpływająca na zmniejszenie osiąganych marż; konkurencja pomiędzy firmami IT;
- f) stała presja na wzrost wynagrodzeń w branży IT; zmniejszająca się liczba absolwentów uczelni technicznych z wykształceniem informatycznym;
- g) międzynarodowa sytuacja gospodarcza, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na rynkach finansowych, mająca wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne;
- h) zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN, USD/PLN i GBP/PLN wpływający na opłacalność sprzedaży zagranicznej.

4.2. Pozostałe istotne czynniki, w tym ryzyka i zagrożeń

4.2.1. Ryzyko kredytowe

Jednostka dominująca analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Comarch do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

4.2.2. Ryzyko zmiany stóp procentowych

Grupa Comarch jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR oraz EURIBOR. Grupa Comarch nie dokonywała zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze, jednakże prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

4.2.3. Ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Grupa Comarch jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN i USD/PLN. Równocześnie część kosztów i zobowiązań Grupy Comarch jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach jednostka dominująca dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów forward, jak również stara się wykorzystywać *hedging* naturalny poprzez dopasowanie struktury aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych (np. poprzez zmianę waluty kredytów inwestycyjnych). Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy Comarch denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego oraz środków pieniężnych.

Grupa Comarch posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę Comarch ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Grupa Comarch zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

4.2.4. Ryzyko płynności finansowej

Grupa Comarch posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę Comarch ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Grupa Comarch zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

4.3. Perspektywy rozwoju działalności Grupy oraz przewidywana sytuacja finansowa Grupy w 2013 roku

Związany ze spowolnieniem gospodarczym głównych gospodarek świata spadek popytu na rozwiązania informatyczne wystąpił (w ocenie Comarch) w drugim kwartale 2013 roku. Sytuacja zaczęła ulegać poprawie w trzecim kwartale 2013 roku. Dzięki temu znacznie wzrosła wartość portfela zamówień Grupy, co zapewnia pełne wykorzystanie jej mocy produkcyjnych w kilku kolejnych

okresach. Rozwój sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie będzie miał nadal decydujący wpływ na sytuację na rynku IT i wyniki finansowe Grupy Comarch w drugim półroczu 2013. Dzięki konsekwentnie realizowanej strategii pozycjonowania się na rynku jako firmy technologicznej i produktowej oferta Comarch jest bardzo dobrze zdywersyfikowana a grono klientów jest bardzo szerokie (znaczna ich część to firmy międzynarodowe), co pozwala ograniczyć ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej w warunkach spowolnienia gospodarczego. Dynamicznie rozwijająca się działalność Comarch na wybranych rynkach zagranicznych dodatkowo zwiększa wysokość sprzedaży oraz polepsza wizerunek Comarch wśród korporacji międzynarodowych, przyczyniając się tym samym do umocnienia pozycji konkurencyjnej Comarch. Realizacja strategii Comarch zależy w dużej mierze od niezależnych od Comarch warunków makroekonomicznych, w szczególności od poziomu inwestycji informatycznych średnich i dużych firm w kraju i za granicą oraz zaostrzającej się konkurencji w sektorze IT. Równocześnie warunkiem koniecznym do realizacji strategii jest skuteczne zarządzanie ryzykami operacyjnymi. Szansą dla Spółki jest wzrost zapotrzebowania na dostarczanie informatyki w modelu usługowym – Comarch dzięki szerokiej palecie własnych produktów, posiadanej infrastrukturze oraz zasobom ludzkim i kapitałowym może elastycznie dopasowywać się do modeli biznesowych oczekiwanych przez klientów.

Do najważniejszych ryzyk operacyjnych związanych z działalnością Grupy należą:

- a) ryzyka związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów softwarowych);
- b) ryzyka związane z szacowaniem czasochłonności kontraktów długoterminowych;
- c) ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania;
- d) ryzyka zagranicznego otoczenia prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- e) ryzyka mniejszej możliwości (utrudnienia) sprawdzania i monitorowania standingu finansowego kontrahentów;
- f) ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej ilości wykwalifikowanych pracowników.

Grupa nie przewiduje istotnych zmian swojej sytuacji finansowej.

4.4. Charakterystyka polityki w zakresie kierunków rozwoju grupy kapitałowej emitenta

Strategicznymi kierunkami rozwoju Grupy Comarch są:

- rozwój sprzedaży zagranicznej, ze szczególnym uwzględnieniem rynków Europy Zachodniej (zwłaszcza w regionie DACH) i obu Ameryk,
- stały rozwój własnych, zaawansowanych technologicznie produktów informatycznych, wysokie nakłady na prace R&D,
- rozwój sprzedaży produktów i usług informatycznych w modelu usługowym (*cloud computing*),
- dywersyfikacja oferty poprzez sprzedaż produktów i usług do klientów z wielu sektorów gospodarki,
- kontynuacja prac rozwojowych w zakresie rozwiązań IT dla sektora e-Zdrowie, który w przyszłości powinien stać się jednym z głównych odbiorców Grupy Comarch,
- ścisła współpraca z globalnymi klientami na międzynarodowych rynkach,
- stałe inwestowanie w kapitał ludzki,
- rozwój nowoczesnej własnej bazy produkcyjnej w Polsce i za granicą.

4.5. Osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju

Globalizacja gospodarki światowej i liberalizacja handlu powoduje zanikanie barier dla firm i ich produktów. Rynek IT staje się rynkiem otwartym i globalnym, na którym następuje ciągłe porównywanie cen i jakości dostępnych produktów. Wraz ze wzrostem obecności kapitału zagranicznego w Polsce, nawet firmy IT działające wyłącznie na polskim rynku muszą oferować produkty konkurencyjne z punktu widzenia rynku globalnego. Comarch od samego początku działania wypracował reputację firmy technologicznej wytwarzającej nowoczesne produkty i z sukcesem je sprzedającej na rynku krajowym i zagranicznym. Dlatego nadal głównym celem strategicznym Comarch jest opracowywanie nowych, konkurencyjnych produktów, co pozwoli na zapewnienie dalszego rozwoju Comarch, a co za tym idzie zwiększenie jej wartości. Utrzymanie dynamiki sprzedaży wymaga nakładów na rozwój produktów oraz właściwą ich promocję i marketing. Dotyczy to zarówno modyfikacji już istniejących produktów i technologii jak również opracowywania nowych produktów.

Polityka Comarch zakłada prowadzenie prac badawczo-rozwojowych związanych z wdrożeniem nowych produktów oraz standaryzację produktów od samego początku ich przygotowania dla klienta. Dzięki temu, o ile nawet produkt został przygotowany na potrzeby konkretnego klienta, to część lub całość oprogramowania/kodu może być następnie wykorzystana do przygotowania standardowego produktu. W rezultacie owocuje to wyższą rentownością poszczególnych kontraktów oraz rozszerzeniem bazy klientów.

W pierwszym półroczu 2013 roku w zakresie projektów dofinansowanych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Działanie 1.4 – 4.1 Spółka Comarch S.A. kontynuowała 7 projektów (umowy o dofinansowanie podpisane w grudniu 2010 roku). Do projektów badawczo-rozwojowych finansowanych w ramach POIG należą:

- Bezpieczny System Autoryzacji Transakcji Internetowych Oparty o Urządzenie Zewnętrzne,
- System Comarch Finanse Mobilne,
- System zarządzania relacjami z klientem,
- Wdrożenie innowacji w systemach IT do zarządzania procesem factoringowym,
- Zaawansowana Platforma do Zarządzania Informacjami Marketingowymi,
- Innowacyjna platforma mobilnego wsparcia sprzedaży ECOD Agent 3.0,
- Platforma do raportowania i obsługi kanału dystrybucji tradycyjnej ECOD Dystrybucja 3.0.

Ponadto w pierwszym półroczu 2013 roku Comarch S.A. kontynuowała realizację projektu „Opracowanie innowacyjnej Platformy dla przedsiębiorstw do raportowania strategicznych analiz rynkowych (*Market Research Analysis*)”. Projekt jest realizowany w ramach Przedsięwzięcia IniTech, na podstawie umowy o dofinansowanie zawartej z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR).

W ramach Działania 1.4 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka kontynuowana była umowa o dofinansowanie projektu (podpisana w 2012 roku): „Wydajne, ergonomiczne i bezpieczne systemy przeglądania i transmisji obrazów medycznych” z obszaru e-Medycyny. Natomiast w ramach 7 Programu Ramowego Unii Europejskiej kontynuowana jest realizacja umowy o dofinansowanie projektu „*Shaping the Future of Electronic Identity*” (FutureID), w którym Comarch S.A. jest partnerem.

W ramach działania 1.4 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka kontynuowana jest realizacja umowy o dofinansowanie projektu: „Kompleksowa, Programistyczno-Sprzętowa Platforma Telemedyczna”.

5. COMARCH NA GIEŁDZIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

5.1. Uchwały Rady Nadzorczej i WZA Spółki dominującej

5.1.1. Uchwały Rady Nadzorczej

a) Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW

Zgodnie z zasadą nr 3) zawartą w części III, pkt 1 "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW" Zarząd Comarch S.A. poinformował, że uchwałą nr 10/5/2013 z dnia 27 maja 2013 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A. pozytywnie zaopiniowała projekty uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki z dnia 26 czerwca 2013 roku.

Zgodnie z zasadą nr 1) zawartą w części III, pkt 1 „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” Zarząd Comarch S.A. zaprezentował w raporcie bieżącym nr EBI 2/2013 sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Comarch S.A. za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku oraz ocenę sytuacji Spółki z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki.

5.1.2. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r.

a) Zwołanie WZA, porządek obrad i informacje dotyczące udziału w WZA emitenta

Dnia 27 maja 2013 r. Zarząd Comarch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, działając na podstawie przepisów art. 398, art. 399 § 1, art. 402¹ oraz art. 402² Kodeksu Spółek Handlowych (dalej „KSH”) oraz art. 14 Statutu Spółki, zwołał Zwyczajne Walne Zgromadzenie na dzień 26 czerwca 2013 roku, na godzinę 10.00 w Krakowie przy Alei Jana Pawła II 41e. Zarząd Spółki przedstawił w tym dniu również porządek obrad oraz projekty uchwał na niniejsze Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy wraz z uzasadnieniami. Zgodnie z art. 402² KSH Zarząd Spółki przekazał także informacje dotyczące udziału w Walnym Zgromadzeniu Spółki, w szczególności:

- prawo akcjonariusza do żądania umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia,
- prawo akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał,
- sposób wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika,
- możliwość i sposób uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- sposób wypowiadania się w trakcie Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- sposób wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wyznaczono na 10 czerwca 2013 r.,
- informacja o prawie uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu,
- lista akcjonariuszy,
- dostęp do dokumentacji,
- adresy strony internetowej oraz adres poczty elektronicznej.

O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr 10/2013 z dnia 27 maja 2013 r.

b) Uchwały podjęte na WZA emitenta

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwały między innymi w następujących sprawach:

- wyboru Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- wykreślenia z porządku obrad punktu dotyczącego wyboru Komisji Skrutacyjnej;
- uchwalenia porządku obrad;
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego Comarch S.A. za rok obrotowy 1.01.2012 - 31.12.2012;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 1.01.2012 - 31.12.2012;
- zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Comarch S.A. za rok obrotowy 1.01.2012 - 31.12.2012;

- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Comarch za rok obrotowy 1.01.2012 - 31.12.2012;
- zatwierdzenia sprawozdań Rady Nadzorczej Spółki z działalności w 2012 roku, zawierającego ocenę sytuacji Spółki;
- podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2012 - 31.12.2012;
- udzielenia członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki absolutorium z wykonywania przez nich obowiązków w roku obrotowym 1.01.2012 - 31.12.2012;
- wyboru Rady Nadzorczej Spółki (RB 13/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.):
  1. Elżbieta Filipiak – Przewodnicząca Rady Nadzorczej,
  2. Maciej Brzeziński – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
  3. Danuta Drobniak- członek Rady Nadzorczej,
  4. Wojciech Kucharzyk-członek Rady Nadzorczej,
  5. Anna Ławrynowicz-członek Rady Nadzorczej,
  6. Anna Pruska-członek Rady Nadzorczej;
- wyboru Zarządu Spółki (RB 14/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.):
  1. Janusz Filipiak - Prezes Zarządu,
  2. Piotr Piątosa – Wiceprezes Zarządu,
  3. Paweł Prokop – Wiceprezes Zarządu,
  4. Piotr Reichert – Wiceprezes Zarządu,
  5. Zbigniew Rymarczyk – Wiceprezes Zarządu,
  6. Konrad Tarański – Wiceprezes Zarządu,
  7. Marcin Warwas – Wiceprezes Zarządu;
- uchwalenia programu opcji menadżerskich;
- zmiany statutu spółki. Zmiana statutu została zarejestrowana postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 17 lipca 2013 r. (RB 19/2013 z dnia 25 lipca 2013 r.).

Pełna treść uchwał została przekazana do publicznej wiadomości raportem bieżącym 11/2013 w dniu 26 czerwca 2013 r.

c) Uchwała WZA w sprawie wypłaty dywidendy za 2012 rok

Walne Zgromadzenie postanowiło, że wypracowany w roku obrotowym od 1 stycznia 2012 do 31 grudnia 2012 zysk netto w kwocie 41 603 839,89 zł zostaje podzielony w ten sposób, że:

1. część zysku netto w kwocie 12 077 455,50 zł zostanie przeznaczona na wypłatę dywidendy. Dywidendę w kwocie 1 zł 50 gr za jedną akcję otrzymały osoby będące akcjonariuszami spółki w dniu 1 sierpnia 2013 roku (dzień dywidendy). Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 8 051 637 sztuk. Dywidenda została wypłacona w dniu 19 sierpnia 2013 roku.
2. pozostała część zysku netto w kwocie 29 526 384,39 zł została przekazana na kapitał zapasowy. O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr 12/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.

d) Wykaz akcjonariuszy uczestniczących w WZA emitenta

Zgodnie z listą akcjonariuszy uczestniczących w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Comarch S.A. w dniu 26 czerwca 2013 roku, Elżbieta Filipiak i Janusz Filipiak posiadali co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na tym Zgromadzeniu, według szczegółów poniżej:

1. Janusz Filipiak – 893 000 sztuk akcji uprzywilejowanych imiennych, z których przysługiwało 4 465 000 głosów na WZA i które stanowiły 51% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 29,68%;
2. Elżbieta Filipiak – 846 000 sztuk akcji uprzywilejowanych imiennych, z których przysługiwało 4 230 000 głosów na WZA i które stanowiły 48,31% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 28,12%;

Całkowita liczba głosów wynikająca z wszystkich wyemitowanych akcji Comarch S.A. wynosi 15 045 237 głosów. Na WZA w dniu 26 czerwca 2013 roku brali udział akcjonariusze reprezentujący 8 755 287 głosów. O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr 15/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.

5.2. Operacje na akcjach Comarch S.A.

5.2.1. Transakcje zbycia/nabycia akcji jednostki dominującej

W dniu 12 lipca 2013 Zarząd Comarch S.A. poinformował, że w dniu 12 lipca 2013 roku otrzymał informację o transakcji sprzedaży akcji spółki Comarch S.A. W dniu 11 lipca 2013 roku jedna z osób zarządzających Comarch S.A. sprzedała 6 974 akcje zwykłe na okaziciela spółki Comarch S.A. po cenie jednostkowej 84,89 zł za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 592 022,90 zł. Powyższa transakcja sprzedaży została zawarta na rynku regulowanym za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Informację sporządzono 12 lipca 2013 roku w Krakowie. O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr 18/2013 z dnia 12 lipca 2013 r.

PO DACIE BILANSU

Nie wystąpiły.

5.2.2. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników

a) na lata 2011-2013

W dniu 28 czerwca 2010 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 23 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla Kluczowych Pracowników Spółki na lata 2011-2013. Celem Programu jest stworzenie dodatkowej motywacji dla Pracowników Kluczowych Grupy Kapitałowej poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program jest realizowany poprzez oferowanie Pracownikom Kluczowym kolejno w 2012 roku, w 2013 roku i w 2014 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2011 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Pracownikowi Kluczowemu i ilości akcji oferowanych Pracownikowi Kluczowemu. Podstawą obliczenia wartości Opcji będzie wzrost kapitalizacji Spółki, liczony:

- dla 2011 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2011 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2010 roku,
- dla 2012 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2012 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2011 roku,
- dla 2013 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2013 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2012 roku,

gdzie średnia kapitalizacja Spółki w danym roku jest średnią arytmetyczną z dziennych kapitalizacji Spółki w danym roku, przy czym dzienna kapitalizacja Spółki jest iloczynem ilości akcji Spółki oraz giełdowego kursu zamknięcia akcji Spółki w danym dniu.

W czwartym kwartale roku poprzedzającego dany rok realizacji Programu, Rada Nadzorcza ustala w drodze uchwały listę Pracowników Kluczowych oraz współczynniki Opcji indywidualnych. Lista Pracowników Kluczowych oraz współczynników Opcji indywidualnych ustalane będą niezależnie dla każdego kolejnego roku trwania Programu. Łączna wartość współczynników Opcji indywidualnych dla wszystkich Pracowników Kluczowych w danym roku realizacji Programu wynosić będzie 3,6% (trzy i sześć dziesiątych procent) wzrostu kapitalizacji Spółki.

Zgodnie z MSSF2 Spółka jest zobowiązana obliczyć wartość opcji, a następnie ujmować ją jako koszt w rachunku zysków i strat w okresie życia danej opcji, tj. od dnia przyznania do dnia wygaśnięcia. Spółka będzie ujmować w rachunku wyników wartość poszczególnych opcji począwszy od momentu przyznania opcji dla Pracowników Kluczowych za dany rok trwania programu.

Spółka zwraca uwagę, że mimo iż wartość opcji każdorazowo pomniejsza zysk netto Spółki i Grupy, to jednak operacja ta nie wpływa na wartość przepływów pieniężnych w Spółce. Ponadto ekonomiczny koszt opcji ujmowany jest w rachunku wyników poprzez uwzględnienie w „rozwodnionym zysku netto” nowoemitowanych akcji dla uczestników Programu. Pomimo iż standard MSSF2 został oficjalnie przyjęty przez Unię Europejską do stosowania przez spółki giełdowe do sporządzania sprawozdań skonsolidowanych, to jednak przez wielu ekspertów jest on wskazywany jako kontrowersyjny, gdyż w ich ocenie ujęcie kosztu opcji w rachunku wyników prowadzi do podwójnego liczenia wpływu programu opcyjnego (raz przez wynik i drugi raz poprzez rozwodnienie).

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w 2011 r. i średnią kapitalizacją w 2010 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2012 r. nie zostały wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w 2012 r. i średnią kapitalizacją w 2011 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2013 r. nie zostaną wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w I półroczu 2013 r. i średnią kapitalizacją w 2012 r. jest dodatnia i w opinii Zarządu jest prawdopodobne, iż zostanie spełniony podstawowy warunek Programu, co w efekcie spowoduje wyemitowanie w 2014 roku akcji dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

Ustalona na 2013 rok wartość opcji wynosi 2 871 tys. zł, a czego na I półrocze 2013 roku przypada 1 436 tys. zł i została ona rozpoznana jako koszt w rachunku wyników.

b) na lata 2014-2016

W dniu 26 czerwca 2013 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 36 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Spółki zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową na lata 2014-2016. Celem Programu jest stworzenie dodatkowej motywacji dla członków Zarządu Spółki poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program jest realizowany poprzez oferowanie członkom Zarządu Spółki kolejno w 2015 roku, w 2016 roku i w 2017 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2014 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki i ilości akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki. Podstawą obliczenia wartości Opcji będzie wzrost kapitalizacji Spółki, liczony:

- dla 2014 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2014 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2013 roku,
  - dla 2015 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2015 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2014 roku,
  - dla 2016 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2016 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2015 roku,
- gdzie średnia kapitalizacja Spółki w danym roku jest średnią arytmetyczną z dziennych kapitalizacji Spółki w danym roku, przy czym dzienna kapitalizacja Spółki jest iloczynem ilości akcji Spółki oraz giełdowego kursu zamknięcia akcji Spółki w danym dniu.

W czwartym kwartale roku poprzedzającego dany rok realizacji Programu, Rada Nadzorcza ustala w drodze uchwały listę Członków Zarządu uczestniczących w Programie w danym roku jego realizacji oraz współczynniki Opcji indywidualnych. Lista Członków Zarządu uczestniczących w Programie oraz współczynników Opcji indywidualnych ustalane będą niezależnie dla każdego kolejnego roku trwania Programu. Łączna wartość współczynników Opcji indywidualnych dla wszystkich Członków Zarządu w danym roku realizacji Programu wynosić będzie 3,6% (trzy i sześć dziesiątych procent) wzrostu kapitalizacji Spółki.

Zgodnie z MSSF2 Spółka jest zobowiązana obliczyć wartość opcji, a następnie ujmować ją jako koszt w rachunku zysków i strat w okresie życia danej opcji, tj. od dnia przyznania do dnia wygaśnięcia. Spółka będzie ujmować w rachunku wyników wartość poszczególnych opcji począwszy od momentu przyznania opcji dla Członków Zarządu za dany rok trwania programu.

Spółka zwraca uwagę, że mimo iż wartość opcji każdorazowo pomniejsza zysk netto Spółki i Grupy, to jednak operacja ta nie wpływa na wartość przepływów pieniężnych w Spółce. Ponadto ekonomiczny koszt opcji ujmowany jest w rachunku wyników poprzez uwzględnienie w „rozwodnionym zysku netto” nowoemitowanych akcji dla uczestników Programu. Pomimo iż standard MSSF2 został oficjalnie przyjęty przez Unię Europejską do stosowania przez spółki giełdowe do sporządzania sprawozdań skonsolidowanych, to jednak przez wielu ekspertów jest on wskazywany jako kontrowersyjny, gdyż w ich ocenie ujęcie kosztu opcji w rachunku wyników prowadzi do podwójnego liczenia wpływu programu opcyjnego (raz przez wynik i drugi raz poprzez rozwodnienie).

5.3. Operacje na akcjach, udziałach spółek zależnych i stowarzyszonych Comarch S.A.

Opisano w punkcie 1.2.2 oraz 1.2.3 niniejszego sprawozdania.

5.4. Pozostałe informacje związane z obrotem giełdowym

5.4.1. Rekomendacja Zarządu Comarch S.A. w sprawie wypłaty dywidendy

Dnia 14 maja 2013 r. raportem bieżącym nr 8/2013 Zarząd Comarch S.A. poinformował, że zarekomenduje Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Comarch S.A. podział zysku netto Spółki wypracowanego za 2012 rok w ten sposób, że:

- a) część zysku netto w kwocie 12 077 455,50 zł zostanie wypłacona w formie dywidendy. Dywidendę w kwocie 1 zł 50 gr za jedną akcję otrzymają osoby będące akcjonariuszami spółki w dniu dywidendy. Liczba akcji objętych dywidendą wyniesie 8 051 637 sztuk.
- b) pozostała część zysku netto w kwocie 29 526 384,39 zł zostanie przekazana na kapitał zapasowy.

5.4.2. Wybór podmiotu uprawnionego do badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A.

W dniu 10 lipca 2013 r. Zarząd Comarch S.A. poinformował, że zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi, Rada Nadzorcza Comarch S.A. podjęła uchwałę nr 1/7/2013 z dnia 5 lipca 2013 r. w sprawie wyboru Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. jako podmiotu uprawnionego do badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Comarch S.A. Comarch S.A. korzystała w przeszłości z usług Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. (dawniej Deloitte Audyt sp. z o.o.) w zakresie przeglądu sprawozdań finansowych za I półrocze lat 2006-2009 oraz 2011-2012 oraz badania sprawozdań finansowych Spółki Comarch S.A. i rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Spółki Comarch S.A. za lata 2006-2009 oraz 2011-2012. Umowa została zawarta na okres 2 lat. O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr 17/2013 z dnia 10 lipca 2013 r.

5.4.3. Terminy przekazywania raportów okresowych w 2013 roku

Zgodnie z § 103 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa nie będącego państwem członkowskim, Zarząd Comarch S.A. określił stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2013 roku raportem bieżącym nr 1/2013 z dnia 8 stycznia 2013 r.

5.4.4. Wykaz informacji bieżących i okresowych opublikowanych w 2012 roku

W dniu 7 maja 2013 r. Zarząd Comarch S.A. podał wykaz informacji bieżących i okresowych przekazanych do publicznej wiadomości w roku 2012 (raport bieżący nr 7/2013). Oryginały raportów znajdują się w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 41e. Zostały również udostępnione na stronie internetowej Spółki pod adresem:

<http://www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/raporty-biezace/params/date/2012/>

5.4.5. Oświadczenie Zarządu w sprawie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego

W załączeniu do raportu rocznego przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 30 kwietnia 2013, Zarząd Comarch S.A. przekazał, zgodnie z treścią §29 ust. 5 regulaminu giełdy, raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch S.A. w 2012 roku.

PO DACIE BILANSU

Nie wystąpiły.

Kraków, 30 sierpnia 2013 roku

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Piotr Piątosa	Wiceprezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Piotr Reichert	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	